

სეზონი გაბრიადა

სეზონისი ქალაქია

სეზონი

პირველი ნაწილი

ეს ნამღვრილი ამბავი ვარლამს ბავშვობის სიბერეში გადახდა, ათი წლისა რომ იყო. ტანად პატარა ვარლამს დიდი თავი ჰქონდა, დიდი ყურები და დიდი თვალები. იოლი და გემრიელი საცემი იყო. იშვიათად თუ ჩაუვლიდა ვინმე, თავში რომ არ წაეყოლებინა სიამოვნებისათვის. ომი ახალი გადახდილი იყო, ცოტა ჰქონდა ხალხს ბართობა და სიხარული: პური არ იყო, მიხვრა-მოხვრა დაიპარბა, ვიღას ახსოვდა ხალვა, პაემანი და პაღრუჩვი?

ვარლამი ბარებნობისა და მკაცრი სინამღვილის გამო აღრე ღებოდა, მართო დადიოდა ცარიელი ქუჩებით, მოკლე გადარბენებით, მაღვითა და აქეთ-იქით მაღ-მაღ ყურებით.

ავადმყოფობდა ხშირად – თავდავიწყებით, წიბნებით და ფანტაზიებით.

სტრესტოციდს ჯერ მუჭში მაღავდა, მერე ლეიბის ქვეშ.

ღუღა ჰყავდა მევითლინე, აბრეთვე მკერავი, აბრეთვე გერმანულის

მასწავლებელი, მამაც ჰყავდა, მამრამ ხარკოვში, თუ, ებებ, კახახისტანში.

მამის ფოსტის ნომერი იყო 12\ \89423\6793.

ოცნება

აკრილი. სკოლა. ფანჯარაში ლურჯი ცა. არითმეტიკის ბაკვეთილი. ვარლამი თითქოს ვუშავი ზის, გამაყრუებულ სიჩუმეში. რვეულში სამაკატკას ხატავს.

ვარლამი სამაკატკით მიჰქრის კიროვის ქუჩაზე.

ეშვება ცხაკიას ქუჩით რიშინაშვილის ქუჩისკენ.

ცენტრალურ მოედანზე არტყამს წრეს.

ბადაიძროლებს თეთრ ხიდზე.

მისღვეს აეროდრომზე თვითმფრინავს.

ბამოვარდება ტყიდან.

შარაბებით მიჰქრის სოფელში.

წამით ჭასთან ჩერდება.

გებია ვედროდან ასმევს წყალს.

ვარლამი ისევ შევარდება ტყეში.

ვარლამი ისევ ბამოვარდება ტყიდან.

შეუთევს გერმანულ ტანკს.

ტანკი ავითქვბულია!

1 მაისი!

პარადე!

ვარლამი სამაკატკით მოუძღვის სკოლას წინ!

აკობია!

მასწავლებელს ვარლამი ყურით ბამოჰყავს კლასიდან და თან მის ნახატს აჩვენებს კლასს.

სიცილ-ხარხარი.

კვიპაროსი

ქარი.

ბნელი ქუჩა. ვარლამი ჩუმად მიაბორებს სამაკატკას.

ბაზეთ „ინდუსტრიალური ქუთაისის“ ნიკელირბული ვიტრინიდან ქონავს 25-ანი ნათურის შუქი, წამით ბაანათებს ვარლამის სამაკატკას.

ვარლამი შემოურბენს სახაფხულო კინოთეატრ „დამკვრელს“.

კინოთეატრის ღობე-კედელი დაცულია შუშის ნამსხვრევეებით და მავთულხლართებით.

მუხანიკი ანიშნებს მოაღბილეს, რომ შეიძლება სეანის დაწყება.

ისმის მხნე მარში. იწყება სეანსი.

აცემცემღება კინოთეატრის ხვრელები, კბილის ექიმის ბოჭორიშვილის სახლის თავზე აცემცემღება გეტონის ანბელოზი, აცემცემღება ხეების კენჭვროები.

ვარლამი ჩქარობს.

მიიღებენ ხმესან, აიხედავს, ხე დაკავებულა მამურებელ ტიკარაძით. მეორე ხეც დაკავებულა მამურებელ ტიკარაძით, პირველი ტიკარაძის ტყუპისცალით. ვარლამი მოშორდება ხეებს და ფრთხილად შეაღებს ვიწრო ჭიშკარს. ჭიშკრის ემაღირებულ დაფაზე წარწერაა:

„გოჭორიშვილი. კბილის ექიმი“

ვარლამი შეიპარება გოჭორიშვილის ეზოში, დაათინებს გუჩქვი სამაკატკას. სწრაფად აძვრება ცაცხვზე.

კინო

ეკრანზეა ქრინიკა.

ნოემბრის პარადი.

მოსკოვი.

კიევი.

ალმა-ათა.

კუხბასი.

თბილისი.

დაიწყო ფილმი „ტარზანი“.

ეკრანი:

ხიდან ხეზე ფრინავს ტარზანი.

ხეზე მიცოცავს ჯენი. თეძოზე ვეფხვის ბასრი ეშვი ჰკიდია.

ჯენის თვალეშვი გოროტი განზრახვია!

ქუთაისი:

მექანიკმა ახალ პაპიროსს მოუკიდა.

– არ ენდო! ბოზია! – მეზობელ ხეზე ყვირის სლიკურია ტიკარაძე.

გოჭორიშვილი ოჯახითა და მეგობრით ფანჯრიდან უშურებს სენსს.

კუთხეში ექიმის ქალიშვილი იხუთხავს ლექსს:

ვინ დასთვალოს ზღვაში ქვიშა

და ან ცაზე ვარსკვლავები

ეკრანი:

ჯენი დაადრობს ყამას და

ქუთაისი:

უკან მიიხედუ ტარზან!

და ან ცაზე ვარსკვლავები

და ან ცაზე

ექიმის ოჯახი ჩქარ-ჩქარა სვამს მღულარე ჩაის (პრიკუსკით).

განიცდიან მთელი გულით!

წარბებით!

ფეხებით!

განიცდის თაბაშირით პირბამოტენილი გოჭორიშვილის კლიენტიც.

ოთხასი მამურებელისინძრონულად ურტყამს ნაფაზს ნაფაზზე.

პროქმეტორის სხივში ტალღებად იშლება პაპიროსის გოლი.

ქუთაისი:

ცაზე გადაირბინეს ელვებმა.

ეკრანი:

გადირბინეს ელვებმა ჯუნგლებშიც.

ქუთაისი:

ბრუნუნ ცაზე, ჯერ შორეული, შემდეგ ორი, ზედიზედ, კინოთეატრ

„დამკვრელის“ თავზე.

წამოვიდა თქვენი – ჯერ ქუთაისში, მერე ეკრანზე.

ეკრანი:

ჯენი იწყებს ლიანების გადაჭრას.

ნინამა უკვე დააღო ხახა.

ქუთაისი:

კინომექანიკოსმა სამი ნაწილი დაარტყა ზედიზედ.

ამოვარდა ქარი – ჯერ ქუთაისში, მერე ეკრანზე.

ეკრანი:

დავრინავს ტარზანი!

ქუთაისი:

დავრინავს ცაცხვის კენჭებში ტოტს ჩახუტებულ ვარლამი.

– არ ენღო! ვაშისტია! – ვარლამის ხმა იკარბება ჭეჭა-ჭუხილში.

კვიპაროსი ცაში ავრიალებს სამ ხულიბანს: სლიპშიას, შედანიასა და ვეზუიას.

სამივე პავროსს ეწევა.

ხულიბნებმა დაინახეს ვარლამი.

ხულიბნები საჩქაროდ დაეშვნენ ხიდან.

ვარლამიც ჩამოვრინდა ქვევით.

გუჩქიდან გამოატრია სამაკატკა.

უნდოდა სახლში გაქცეულიყო.

მაგრამ ვაი, რომ ვერ მოასწრო.

ხულიბნებმა წაართვეს სამაკატკა!

ხულიბნებმა ამოუტრიალეს ჯიბეები!

პატარა ჯაყვა, ტარზე საღაფის ფირფიტა რომ ჰქონდა შერჩენილი,

ამიერიდან ვეზუიას საკუთრება ხდება.

ავადმყოფობა № 1

ვარლამი ავადა.

მეზობლის თიკო ღვინიაშვილის თერმომეტრმა 38 გრადუსი და 5 ხახი

აჩვენა. თამარა კიკნაძის თერმომეტრმაც იმდენივე აჩვენა. ექიმ მინოვიჩმა

წითელსარჩულიანი კალოშები გაიძრო და ვარლამის ღობინთან

ტაბურეტკაზე ჩამოწდა.

უთავო მხედარი

ისაკ მინოვიჩმა ვარლამს ერთ კვირაში დიცხე დაუბღო.

– დაწყნარდი სონია, გადარჩება. – უთხრა ვარლამის დედას, კალოშები

ჩაიცვა, შლაპას ოღნავ შეეხო თითით, აჭრიჭინდა კიბე, წავიდა.

მანამდე კი ვარლამი მთელი კვირა ბორბავდა, არც წამალი შევლოდა, არც

ყინული. გაქცევა უნდოდა, ყვიროდა:

– ჩემია! ჩემი!

სიცხემ რომ გაუარა, ალერსით ჰკითხა დედა:

– რა ნახე, შვილო, ნუ დამიმაღავ.

ვარლამმა არ უპასუხა და კედლისკენ იბრუნა პირი.

კედელზე ნუსტის ლაქა მთად გადაიქცა.

მთაზე ფუფუშა ღრუბლებია.

ისმის ჰავაის ბიტარის სევიანი ჰანგები.

მთის თავზე, ამომავალი მზის სხივებში, შავ სილუეტად ამოდის უთავო

მხედარი.

ტირის ბიტარა.

კაქტუსის ქვეშ დგას ვარლამის სამაკატკა. ვარლამი მწარე ღიმილით ეწევა

სიბარას.

ელექტრომონტიორი

აბვისტო.

ჭრიჭინები.

ვარლამი მოჰყვება სარწყავ არხს.

არხი ამოვსებულა დამტვერილი ბალახით.

ღროღადრო ვარლამს წინ ბადააქვს პალო, რომელზეც მიბგვულია თხა. გზაზე პაპიროსის ბიწოკი ბღია. ვარლამი დაიხარა, ჯიბიდან ამოიღო მონკასიძის ქუშტის კოლოფი და ბიწოკი შიბ ჩაღო.

უკნიდან მოისმა მსუბუქი ავტომობილის ხმა. მოსახვევიდან გამოვიდა შინდისფერი „ოპელ-კაპიტანი“.

თხა ყანისკენ ბაიქაჩა.

მანქანას ქვევიდან გაუვარდა პაღშიბნიკი და მოუკიდებელი პაპიროსი. ვარლამმა ხელი სტაცა პაღშიბნიკს, პაპიროსს და მანქანას გამოეპიდა.

– შოფერი! – ყვიროდა ვარლამი. მანქანამ გადაუარა რკინიგზის პერეიზელს და მაყვლის გუჩქებში დაიკარბა.

– სუ, კმაკაც! – მოესმა მოულოდნელად მაღლიდან. ვარლამმა ზევით აიხედა. ელექტრობოტზე ბრეხენტის კოსტუმში გამოწყობილი საშუალო ხნის მელოტი კაცი იჯდა და ფაიფურის როლიკზე უსკვნიდა მავთულს.

– შენი იყო, ვეშქაშ, კმაკაც! – თქვა მონტიორმა და დახვეული მავთული ბეჭზე გაისწორა. ამ ღროს ჯიბიდან ტაოტიან ქაღალდში ბახვეული ახალთახალი ჩაქუჩი გადმოუვარდა.

– ესეც ვეშქაშ, კმაკაც!

– რა ბჭვია შენ? – ჩურჩულებს თავისთვის ვარლამი.

– მე? – ჩაფიქრდა მონტიორი.

– შენ.

– ბოსპიტალში მითხრეს, ერმონია უნდა გერჭვასო. – თავზე დაიღო ხელი მონტიორმა.

თხა აკიკინდა, ბალახის გამოცვლა მოუნდა.

ვარლამმა პალო ამოაძრო მიწიდან, ახალი ადგილი მოუნახა, გადაიფიქრა, უფრო მსუქან ბალახში გადაიტანა და ნაჩუქარი ჩაქუჩი დაარტყა.

ბაისმა მებტალის ხმა. ვარლამმა ამოაძრო პალო.

პალო ახალთახალ ტაოტიან პაღშიბნიკში იყო გაჭედული.

ვარლამმა აიხედა, ბოტზე ერმონია აღარ იჯდა.

– ესეც ვეშქაშ! – ბაისმა უკნიდან.

ელექტრობოტი ფუტკარივით ზუსუნებდა. ცა ცარიელი იყო.

კანალიზაციის სამი 100 მმ-იანი მილი

ბაისმა ორთქლმავლის კივილი. ნაყარის თავზე ჩაიქროლა საბარბო შემადგენლობამ. ვაბონის თავზე, თუჯის მიღებზე, ელექტრომონტიორი ერმონია იჯდა.

ვარლამის დანახვაზე ერმონია უხერხულად წამოხტა, რაღაცას ვეხი გამოსღო და უცებ სამი შავი მილი ყალყზე დადგა, მოიტაცა ელექტრომონტიორი და თან გადაიყოლა ღიანდაბის იქით.

მატარებელმა რომ ჩაიარა, ვარლამმა გადაირბინა ღიანდაბი, მოიარა იქაურობა, მაბრამ ვერსად ნახა ერმონიას კვალი.

ქანბიან, დატარებულ გუმბრაში, არხის პირას, სამი შავი მილი იღო.

დილა

ვარლამი ქუჩაში რომ გამოვიდა, ბნელოდა. ქუჩის საათზე 6 საათი და 14 წუთი იყო.

დიდი ისარი კაბკაბით გადახტა წინ.

გახდა 6 საათი და 15 წუთი.

გუხეები აიშალნენ, ისარი დაუყნარდა, გუხეები დაუბრუნდნენ ისარს.

ზუსტად ერთ წუთში ისარი ისევ გადახტა, ამჯერად უკან.

ისევ გახდა 6 საათი და 14 წუთი.

გუხეები ისევ დაუბრუნდნენ ისარს.

საიდუმლო საბანძური

ვარლამმა ლომბარდს შემოუარა, გაძვრა ორ კედელშუა, მისაათე თავდიდიშვილის სახლს მიაღბა.
მიიხედ-მოიხედა, კედლიდან აბური გამოიღო.
იდაყვამდე ჩაუშვა ხელი ნახვრეტში, კიდეშ უეამოწვა ქუჩა, ხვრელიდან ამოიღო ქალაღში ბახვეული რაღაცა და უბეში ჩაიღო.
აბური აღაღბინა და სწრაფი ნაბიჯით მოშორდა იქაურობას.
კათოლიკების ეკლესიის უკან ბლიცინიებში შეძვრა, ჩაიბრინა ძვის კიბე და ფანჯრებაჭედილ, მიტოვებულ სახლს მიაღბა. ეკლარის ქვაზე დააწყო უბიდან ამოღებული ნივთები:
ნიკელის ორი ბურთულა,
სიტრო-ლიმონათის ოცი ტკაცუნა იარლიყი,
ოთხი ბასროლილი ბილზა,
ნიკელირებული ზამბარა, ერთი რკინის ამერიკული სამხედრო ღილი,
არწივითა და წარწერით,
ველოსიკედის ზარი,
20 სანტიმეტრიანი სახაზავი,
წითელი რეზინა,
ერთი შოკოლადის ქალაღი და საათის ციფერბლათი.
შემდეგ ჩაფიქრდა და მიიღო გადაწყვეტილება: ათი სიტრო-ლიმონათის იარლიყი და ველოსიკედის ზარი უბეში ჩაიღო. ნიკელის ბურთულა – წინდაში.

აღუ-მიცემობა

რიონის პირას, თეთრ ქვაზე ვარლამზე უფრო კატარა და უფრო გამხდარი ბიჭი იღბა, ისინკა ფიჩხაქი. ისინკას თან და მოჰყვა, ხუთი წლის თმახუჭუჭა ბობონა.
სამივე ჩაიცუცქა.
ისინკამ ქვაზე დაღო ტარზანის ფოტო. ვარლამმა დაღო ნიკელის ზამბარა. ბობონამ ფოტო უკან აიღო, ფეხზე აღბა და უინტირესოდ შეხედა ცას.
ისინკამ დას ახედა, ვარლამს მორცხვად გაუღიმა და მხრები აიჩქია.
ვარლამმა ჯიბიდან ამოიღო სიტრო-ლიმონათის იარლიყების დასტა, ენით დაასველა ცერა თითი, ხუთი იარლიყი გადათვალა და ქვაზე დაღო. ბობონა ცაში იყურებოდა. ისინკამ ისევ მორცხვად აიჩქია ბეჭები.
ვარლამმა წაუმატა სამი იარლიყი. ბობონამ მელოდია დაუსტვინა კინოფილმიდან „სამი მუშკეტერი“.
ვარლამმა დაღო კიდეშ ორი იარლიყი. ბობონამ დაუსტვინა მელოდია კინოფილმიდან „წარისკაცის ბედი ამერიკაში“. ვარლამმა კიდეშ წაუმატა იარლიყი.
ბობონა დაიღუნა, თითებით ჩაუძვრა ვარლამს წინდაში, ამოუღო ნიკელის ბურთულა, საყვედურით გააქნია თავი, ძვევიდან მოხიკა ყველაფერი ტარზანის ფოტოიანად და და-ძმა ფიჩხაქეები ბაიქცნენ ტელმანის ქუჩისკენ.

ვალუტის ბაცვლა

ღურჯად შეღებულ ჯიხურთან ორი ბეგერი ქალი იღბა. ათ-ათი კვერცხი ეღოთ კატარა კალათებში. ვარლამმა ცაუარა მათ და ჯიხურის უკანა კარი შეაღო.
ჯიხურში ორნი ისხდნენ, თეთრხალათიანები: ნარნარ-ძუძუბიანი ბლანდინკა და ვარლამზე ცოტათი უფროსი ბიჭი. ორივე კვერცხებს სინჯავდა ელექტროშუქზე.
ბიჭმა იბრძნო ვარლამის გზერა, ერთი კვერცხი ჯიბეში ჩააცურა და ბარბთ გამოვიდა.
ბავიღნენ იძვე ბუჩქებში.

ვარლამმა გადათვალა ბოთლის ყელის ოცი პატარა იარლიყი და სკამზე დადო. პარტნიორმა ბოთლის ქვედა ორი დიდი იარლიყი ამოიღო. ვარლამმა გულის ჯიბეში გადათვალა და დააპრო ხუთი კამფეტის და ერთი ვერცხლის ქაღალდი. პარტნიორი არ ბანძოვდა. ვარლამმა სამი ღიმონათის ბოთლის მეტალის თავსახური წაუშავა. მეორე მხარე ღუმდა. ვარლამი კიდევ ოც დიდ იარლიყს და ერთ კალამს გამოვიდა. პარტნიორმა კვერცხი, ათი პატარა იარლიყი და ღუმბლის მებრიანის ოცსანტიმეტრიანი ვრახმენტი ამოიღო.

საქმე შედგა, მხარეები სირბილით გაშორდნენ ერთმანეთს.

ნავთის რიბი

ბარიშრაჟი.

იქ, სადაც საფიჩხიას ქუჩას კუხი უსწორდება, უხმოდ იღბა უძილარი ნავთის რიბი.

ბანსმა ცხენის ფრუტუნე და სამი ნაღის ხმა. რიბში მღბარ პირველ კაცს ნავთის ღრობი გაუსწორდა.

მენავთემ მუშაობა დაიწყო. მისმა მოაღბილემ, უღროდ დაგერებულმა თორმეტი წლის ბიჭმა ვარლამი გვერდზე გაიყვანა.

დაიწყო ვაჭრობა. მენავთემ ტომრიდან ტანკისტის რადიოფიცირებული ქული ამოიღო.

ვარლამმა წარმოიღბინა:

მიჭრის თეთრ ხილზე სამაკატკით.

თავზე ტანკისტის ქული ახურავს.

ვარლამმა ასი იარლიყი შესთავაზა. მენავთე უარზე იყო. ვარლამმა სამი კამფეტის ქაღალდი, ტარხანის ფოტო და ერთი კვერცხი წაუშავა. მენავთე უარზე იყო.

ვარლამმა წარმოიღბინა:

ტყიდან გამოვარდა სამაკატკით და სტალინის მოედანზე დემონსტრანტებს ჩაუღბა სათავუში.

მენავთე ვარლამს წინდაში ჩაუძვრა და ვირფიტა ამოუღო, რომელზეც ეწერა “ ”, ვარლამმა მოითხოვა ვირფიტის უკან დაბრუნება, მაგრამ

მენავთემ ნავთით გაქენთილი მუჭი ახუნინა და ტანკისტის ქული ტომრიანად ვარლამის საკუთრება გახდა. მენავთე სამუშაოს დაუბრუნდა:

კრანი მოუშვა და წარმოიღბინა:

მუშვიდეკლასელი ცისანა არ აქანავებს კორთფელს და აღტაცებით შესცქერის მენავთის ქამარს, რომელსაც ამშვენებს ამერიკული წარწერა “ ”.

ვარლამი დაღმართში მირბის ფეხით, წარმოღბენაში კი სამაკატკით. უცებ მკვეთრად დაატორმუნა:

ვარლამმა ტროტუარზე ბიჩოკი იკოვა.

კრება სტალიონზე

ვარლამი ჯართით მიაღბა სტალიონ „ღინამოს“ ნაჭედ ჭიშკარს.

მის წინ გმირული ბარებნობის სამხედრო აღიმართა, რომელმაც თავში უთაქა და ფეხები ააბაკუნა. ვარლამმა ჯართი მიატოვა, თავს უშველა და ორმოცდაათი მეტრის მერე მოიხედა.

სამხედრო ზურბით იღბა, მაგრამ მაინც მიხვდა, რომ ვარლამი უყურებდა და ისევ დააბაკუნა ფეხები უკანმოუხედავად.

ვარლამი თოხარიკით მოუორდა იქაურობას.

კირთვის ქუჩაზე იყო, როცა სტალიონიდან ბრძელი „ვაშა“ მოესმა.

ვარლამმა ვერ გაუძლო ამ ცდუნებას და ეხო-ეხო ისევ სტალიონს მიაღბა. მონახა ხვრელი, გაძვრა და იქვე, უსაშველო ზომის მყრალ გალახში დაიმაღა.

საკვირველი სურათი წარმოუღბა თვალწინ:

წერ ერთი – პროექტორი ენთო. სარბენ ბილიკზე სამხედრო საბარბო მანქანა იღბა. მოსწავლე შლანბით ასხამდა წყალს 360 ლიტრიან ცისტერნაში, მეორე მასში დაფუძნო აყალო მიწას ყრიდა და ღომის სუთივით ურედა სარს – თხელ ტალახს ამზადებდა.

– ჩააფურთხე! ჩააფურთხე! – მოუწოდებდა სადა შავ კოსტუმში ჩაცმული ქალი, რომელიც ტრიზუნის სკამზე იღბა. გულზე გლოვის ნიშნად შავ ბავთებში ჩასმული ორი ახალგაზრდა კაცის ფოტო ეკეთა.

– დაე, ფაშისტმა გარეწრებმა მიიღონ ის, რაც დაიმსახურეს! – მიმართა ქალმა უფროსკლასელებს, რომლებსაც ხელში ვეღროები ეჭირათ. მათ შორის იღბნენ ფეხურია, სლიკუა და შეღანია – ხულიბნები, ვარლამს სამაჰატკა რომ წაართვის.

– დღეს თქვენ ისტორიამ დაბაკისრათ თავსლაფი ასხათ – ქალი უცებ მოტრიალდა ვარლამისკენ და ისტერიულად აყვირდა:

– ვიღაცა მიყურებს! ვიღაცა მიყურებს, ქურდულად! მზაკვრულად! მტრულად! ვარლამი მოსწყდა ადგილს და თავაქმდომობლეჭილი ბაზრისკენ დაეშვა.

სანიმუშო ფურენ № 1

ამასობაში ქვე გათენებულა.

ვარლამმა ერთი წუთით შეიბინა სახლში, აიღო ჩანთა და გარეთ გამოვარდა. იქვე ჭიშკართან პაპიროსის ბიჭოკი ნახა და კოლოფში შეინახა. სანიმუშო ფურენისკ რკინის ორმაგ ბისისებთან ფანჯარასთან ხალხი ზედასორაზე გადადიოდა ყვირილითა და ღმუილით.

ამ სამკვდროდ გადაკვანძული ხალხის ხროვიდან ვარლამის დედა ოთხით გამოკვრა. ვარლამს ერთი ნორმა – 120 ბრამი სველი კური მისცა და იმავე ხვრელით უკან უნდოდა დაბრუნება, მაგრამ უცებ ვიღაც მამაკაცი ჩაეჭიდა დედის ხელს აურის კარტოჩკის წასართმევედ. კარტოჩკაზე ვარლამის ფოტო იყო დაწვეებული. ვარლამმა დროზე ჩაასო ბასრი კბილები მამაკაცის ხელს, ხროვის სიღრმეში ბაისმა ყვირილი და ბინძური ბინება. ვარლამმა მოასწრო თავის კარტოჩკის ამოძრობა დედის ხელიდან და სირბილი ბანაბრძო.

აური თუ პაღვიბნიკი

ეს ხალხი რის გასაყიდად თუ საყიდლად მოსულა ბაზარში ამ უთენიას? იყიდებოდა:

სამუდამოდ ჩაკეტილი, უბასაღებო ბოქლომი,

უმუშტუკო ოყნა,

ქვამარილის ბელტი,

სოლუქნი,

კონდენსატორი,

კარდბიდი,

თავის დასაბანი მიწა,

ჭრაქები,

კამათლები,

ქინძი,

მისი თესლი,

ოხრახუში, რომელიც აქვე ღაღად ხარობდა ბაზრის მზიან თუ უმზიო კუთხეებში.

გლეხის ქალი ყიდდა ათ დასკლინტლულ კვერცხს.

კონტროლიორი სასტვენში უბერავდა, ყაყანებდნენ გლეხები, ბლაოდა

ერთადერთი ძროხა, ცალრქა, კოჭლაბალი, გამშრალი და

გამოფუშტურებული. თხას ურტყამდნენ კომბოსტოს ფოთლის მოკარვის

მცდელობისათვის, ისიც ერთადერთი იყო ბაზარში, გამშრალი და

ცალთვალა.

რიქა ბორია ციციანვილი ერთდროულად მიაბორებდა ტანკის ორ კაუჩუკის პაპრიშკას. უკიდურესი დაკავებულიობის მიუხედავად რიქა ბორისმა მანინც

უწილად ვარლამს კულტურული პანდური, რაც სალამსა და პირად სიმკატიას ნიშნავდა.

ვარლამი მიაღბა აყლავუდა ყმაწვილს.

მას ფერიჭამელებისბან სახე ჰქონდა ბალურჯეული. ყმაწვილი კალიან ჰბავდა სამხედროს ფოტოს, რომელიც ბულზე ეკერა. ფეხებთან გახსნილი სკორტული ჩემოდანი ელო. ჩემოდანში ხარახურა ეყარა, რომელშიც ორი პალშიბნიკი ბრილიანტივით ბრწყინავდა.

არც კური და არც პალშიბნიკი

ვარლამმა აიღო პალშიბნიკი, მაგრამ აყლავუდამ გამოსტაცა და ისევ ჩემოდანში ჩააბლო. ვარლამმა გახსნა ჩანთა, ამოიღო 120 ბრამი კური, მაინ რილის „უთავო მხედარი“ და საათის ციფერბლატი. აყლავუდამ უინტიერესოდ შეხედა შემოთავაზებულს.

– ვახ შენი! – უცებ ბაიკვირვა აყლავუდამ და ზევით აიხედა. ვარლამმაც ასწია თავი.

აყლავუდამ კური გამოსტაცა ხელიდან და მთლიანად კირში ჩაიღო. ჩაიღო და გადაყლაკა.

ბასაკვირი იყო, თუ როგორ ახერხებდა აყლავუდა სიცილს ჭამის დროს.

ბაზრის თეატრი

ატყდა ჩოჩქოლი, ახმაურდა ხალხი. ძვრივმა ქალმა ბასათხოვარ ქალიშვილს თვალეზე ხელი ააფარა და ბაზრიდან გააქანა.

აყლავუდამ სასწრაფოდ დახურა ჩემოდანი, ამოიღლიავა და იქით გაიქცა, საითაც ყველა მიიჩქაროდა.

ღირეძციის კაბინეტის სახურავიდან ჩამოხტა სტოკა – ბაზრის ვარსკვლავი, ორმოცდაათ ველს გადაცილებული ჭაღარა ვვერიანი მამაკაცი. ხელში კოდნოსი ეკავა. ბულზე ეკერა შავ ბაფთაში ჩასმული სამი ბოგონას და ერთი სიმკატიური ქალის ფოტო.

– ახლა თეატრი! ახლა თეატრი! – ბაიკახოდა ომანინანად და თავზევით იქნევდა კოდნოსს. მის გარშემო ბაზრის ხალხი შეიკრიბა.

სტოკამ ხვანჯარი გაიხსნა, შარვალი ჩაუშვა და მთელი თავისი მამაკაცური ღირსებანი კოდნოსზე დააწყო უკლებლივ.

ბრძოლა ჯაჭვის ხილთან

მაყურებელმა ვერ მოასწრო სემქტაკლის შეფასება. უეცრად ახმაურდა რადიო, აყვირდა სირენა და ციდან გაიხმა სილიადით დამძიმებული ხმა:

– ყურადღება! ყურადღება!

ხალხი შეიქუჩა, ქალებმა გავშვები ხელში აიყვანეს.

ჩამოვარდა სიჩუმე. გაიხმა საბჭოთა კავშირის ჰიმნი და ვიწრო ქუჩაში რადიოფიცირებული სამხედრო მანქანა შემოვიდა.

მას უკან მოჰყვებოდა ამერიკული ვილისი, რომელსაც რადიატორზე წითელი დროშა ჰქონდა დამაბრებელი. მანქანაში ძვებივით ისხდნენ ოფიცრები.

ვილისს გლავილით მოსდევდა ტროფეული ძროხების ჯობი. მეტრიანი რქებით, უხარმაზარნი, გაკვალტყავებულნი, შეშინებულნი, ამოტრიალებული თვალებით, გამშრალი ჰქონებოთ. ძროხები საცოდავად ეკვროდნენ ერთმანეთს. ფეხები ეკეცებოდათ, ეცემოდნენ და ისევ ღებოდნენ. ისმოდა მათრახების შემზარავი ტყლავუნი. მათრახებს დედ-მამის ბინებით აწივლდნენ მხიარული ახალგაზრდა ორდენოსანი ჯარისკაცები.

ძროხებმა ჩაიარეს.

ბაზრის ხალხმა უკან დაიხია.

გამოჩნდნენ პირველი ბერმანელი ტყვეები: ჩუმი, ნაცრისფერი ნაკაღი, 500 კაცი. ტყვეების კოლონამ შეავესო ბაზრის ვიწრო ქუჩა.

უძილარი, დაუბანელი, მუნდიანი, დამონძილი კოლონა ძლივს მიბობღავდა უშნოდ მოკიძრუყულ ქუჩაზე.

ვის რა ეცვა, ვის რა ეხურა. ზოგს კალათებში ჰქონდა ფხეები ჩარბული. მათ აქეთ-იქიდან მოჰქვებოდნენ ბერმანული ნაბაზები და ვოლობდელი კანვორიები.

უძილარი, დაუბანელი, მუნდიანი, მშიერი, შაკიკიანი, შეშინებული, ველკავიანი ბაზრის ბლუხები შესცქეროდნენ ბასაცოდავებულ უცხო სტუმრებს.

– დიდება დიდ სტალინს! – იკივლა მოულოდნელად ქალის ხმამ და ასეთივე ცივი კივილით გაჩერდა საბარბო მანქანა.

მანქანიდან გადმოხტა რაზმი წყალწყალა ტალახით სავსე ვედროებით და იმწამსვე გაიშალა ღონისძიება.

– ჩემი დაღუპული შვილების სახელით! მილიონთა და მილიონთა დაღუპულთა სახელით! ჩვენი სამარადისო ზიზღი და წყევლა ბერმანელ ოკუპანტებს! – გაჰკიოდა შავებში ჩაცმული ქალი, რომელიც სტალიონზე უთენია ატარებდა ინსტრუმტაჟს. მისი ხმა რიონის ორივე ნაპირზე ისმოდა:

– დიდება სტალინს!

– ახტუნებ! – იყვირა მაღალმა ტყვემ. – ზეთით ოიჰ ჰინ! დაჯექით!

ყველა მიწაზე დაეყარა.

ტყვეთა შორის დაჰქროდნენ აქტივისტები, მათ თავზე ლაფს ასხამდნენ თვითონაც ლაფში ამოსვრილები.

აიშალა ბაზარი, ყველა ბასაქცევს ეძებდა და ვერ კოულობდა. ასკდებოდნენ კედელს. აქტივისტები კი მარაბდებოდნენ და მარაბდებოდნენ ტალახით. ვილისიდან გადმოხტნენ სამხედროები და გამოეკიდნენ აქტივისტებს.

– პროვოკაცია! – მიხივით დასჯიქა შინაბანი ჯარების კოლკოვნიკმა და იარაღი დაადრო. აქტივისტებმა სამარცხვინოდ მოუსვენს.

საზღვაო კალები

მოულოდნელად ბაზარში შავი ზღვის ფლოტის გაღუვილი მთვრალი მეზღვაურები შემოიჭრნენ და ბლუხებს დაუწყეს ქამრებით ცემა.

ხალხი კივილით გამოვარდა ბაზრიდან და ბერმანელებს შეერიდა.

ერთმა მეზღვაურმა ხელი სტაცა ჩია, ოცდათხუთმეტკილოიან, შავებში ჩაცმულ დედაბერს გულზე დაბნეული შავკანტიანი ფოტოთი. დედაბერი თავით ჩატენეს წნილის კასრში, ატყდა სიცილი.

წითურმა მეზღვაურმა აყლაყუდას იღლიდან გამოსტაცა სკორტული ჩემოდანი და თავში ჩაარტყა. ჩემოდანი გაიხსნა და ყველაფერი გადმოიყარა.

ვარლამი გამოეკიდა კალშინივს, მეზღვაურმა ვარლამი აიტაცა, ჯონჯოლის კასრში ჩააბღო და რამდენჯერმე ჩააყვინთინა.

– გლიადი! – იყვირა ინვალიდმა ბლუხმა, ორდენ „სლავის“ კავალერმა და სახლში გამოჭრილი კუნძებიანი კასტილი თავში ჩაარტყა მეზღვაურს, თვითონ კი ასკინკილით ბაზრიდან გავარდა. მიქელი ოცეული გამოეკიდა. ბერმანელების დანახვაზე მეზღვაურები სულ გადაირივნენ. დედის ბინებით დაუწყეს მათ ცემა. აყეფდნენ კაღლები, ატყდა სტვენა, ყვირილი.

– სტრელიატ ნა კარაშენიე! – იყვირა კოლკოვნიკმა და დაიწყო სროლა. სულ მაღე მეზღვაურები ბარეკვს, ბერმანელები აშაღეს და კოლონა ბზას გაუღბა.

ვარლამი კრანის ქვეშ სახიდან იშორებდა ჯონჯოლს, თვალებს იბანდა და გუნდოვნად ხედავდა, თუ როგორ მიათრებდა მილიციის უფროსი შავკავიან აქტიურ ქალს, რომელიც გაჰკიოდა:

– მეოცე საუკუნის კაციჭამიებო! ფაშისტებო! სიკვდილი და არბადარჩენა თქვენ!

– სუ, ქალო, კულტურის ინსტრუმტორი მაინც არ იყო!

კოლონა მორჩილად მიბობღავდა, მათ კი უკან მიჰქვებოდა სარწყავი მანქანა და ხუთი მიეზოვე, რომლებიც სიმბოლურად ხვეტავდნენ ქუჩას.

– გახვეტეთ! გახვეტეთ ამ გარეშრებისაგან ჩვენი წმინდა საბჭოთა მიწა!
– ახლა ტეატრი! – უცხოურად ყვიროდა სტოკა და თავზევით აქნევდა
პოდნოს. როგორ აღმოჩნდა ის შუაბულ გერმანელებში, ორ პაბონებაყრილ
ბენერალს შორის, სრულიად გაუბეზარი იყო.
ნაცემმა ბლენებმა კიდეც ერთხელ დაინახეს გერმანელი ტყვეები: ისინი
თეთრ ხიდზე გადადიოდნენ.
მარჯვნივ პირამიდებივით იდგნენ კვიპაროსები, ჰჰვავოდა გლიცინია,
მარცხნივ სოლომონ მეფის ცაცხვი შრიალებდა და იასამნები თრთოდნენ.

ავადმყოფობა № 2 (ცეკვა „შეჯიბრი“)

ვარლამის წინ უსასრულო სითეთრეა, უბანო და უსიბრძო. უცებ დაუპრავს
ღოლი. „სიმღის“ რიტმი.

სითეთრეში ცეკვით შემოდინან: მარჯვნიდან – ალოღუ ჰიტლერი,
მარცხნიდან – ევა ბრაუნი. ისინი ცენტრში ხვდებიან ერთმანეთს. გამოდის
მოცეკვავეთა კიდეც ერთი წყვილი – ჰერმან ბერინგი მეუღლით. ისინიც
ცენტრში ხვდებიან. ასევე ცეკვით შემოდის ჰიმლერი ცოლით. მთავრდება
დავლური.

ჰიტლერის, ბერინგის და ჰიმლერის ცოლები ცეკვავენ სამაიას.
მორჩა სამაიაც.

ფეხის წვერებზე ცეკვით შემოდის ბაზრის ვარსკვლავი სტოკა.

ჰუმელსი, რიბენტროპი, კალტენბრუნერი, ოტტო სკორცენი, აღმირალ
დენინცი და რაიხის სხვა ლიდერები მეუღლეებითა და საყვარლებითურთ
სიამოვნებით უყურებენ სტოკას სოლო ცეკვას პოდნოსით. ისინი ნარნარით,
ფეხის წვერებზე დადიან მის გარშემო.

მეზობელს შემოაქვს დაჩხილი ყინული, დედა ყინულს ახვევს ტილოში და
ვარლამს შუბლზე ადებს.

ღოლი იცვლის რიტმს, იწყება ცეკვა „შეჯიბრი“.

აელვარდნენ და აჭახუნდნენ ცაში ხანჯლები და ხმლები!

თავზევით ავრინდა ალოღუ ჰიტლერი!

ავრინდა ბერინგი!

ხანჯლებმა ნაკერწკლების შადრევანში მოაქციეს დანარჩენი მოცეკვავეები!
ცაში გამოჩნდა წითელი ისტრებიტელი!

ისტრებიტელს მართავს ვარლამი! ისტრებიტელი იერიშს იღებს
მოცეკვავეებზე!

ვარლამი ტყვიამფრქვევით გადაუვლის მოცეკვავეებს, აყრის ბოგბებს!
ცეკვა ბრძელდება!

ვარლამი ჰორიზონტზე მოატრიალებს ისტრებიტელს და ისევ შეუტევეს
მოცეკვავეებს.

ისტრებიტელი მისდევს შარვალჩაპარდნილ სტოკას.

– ვერსად წამიხვალ, სამშობლოს მოღალატე! – ყვირის ვარლამი და ყრის
ყინულს იატაკზე.

ღელის საიდუმლო საბანძური

მეზობელმა ყინულის ბრიკეტი შავი ჩანთით კიბეზე ამოარბენინა და
აივანზე წაღლით დაჩხა.

ყინულით გაავსეს ბრელკა და ვარლამს დაადეს თავზე.

მინოვიჩმა ვარლამის კულსი დაითვალა.

– გადარჩება, სონია, გადარჩება. – დარწმუნებით თქვა მინოვიჩმა და ფეხზე
წამოღბა.

– აბა ვნახოთ ამისწინანდელი ანალიზები.

ღელამ ვიწივკა გადააძრო პატეფონს, სახურავი ახადა, ჩაჰყო ხელი
პატეფონის ხვრელში და ამოიღო:

საქორწილო გეჭედი,

პალტოს სადავის დიდი,
წვრილი რეზინით შეკრული ქაღალდების დასტა.
ჩახსნა რეზინა და ერთი ქაღალდი ექიმს გაუწოდა.
ექიმმა წაიკითხა და თქვა:
– იბივია, რაც ახლა.
მინოვიჩმა დაახვია სტიტოსკოპი და ჯიბეში ჩაიღო.
– ოცდაცხრამეტი და სამი ფრინველთათვის, ისევე, როგორც
ბავშვებისათვის – ნორმალა. სონია, ერთი წუთით. – ბაიჭვანა დედა კუთხეში.
– რა უბედურებაა, ბატონო ისაკ ჩემ თავზე?
– არაფერი, მაგრამ ნერვიულ სისტემაზე მაინც უნდა ვიზრუნოთ. დიდი
ბანცდა ხომ არ ჰქონია რაიმე?
დედამ თავი დაუკრა.
– რასთან დაკავშირებით?
– სამაკატკასთან დაკავშირებით.
– კიდევ? – დალონდა ექიმი. – მე თუ მკითხავ, სოფელი მოუხდება. არ
იღებვო, ჯანმრთელად მენახე. სწავლას ყოველთვის მოასწრებს.
ვარლამმა, სანამ დედა ექიმს აცვილებდა, წითელი წამლის ერთი აბი
ბალიშის ქვეშ შეაგურა, წყალი მოსვა და ჭიქა ტაბურეტკაზე დადო.

ბრეზენტის გამოცდა

ბრეზენტის კლაშჩი ჩაცმული ვარლამი ეხოში ზის, მოშვებული კრანის
ქვეშ.

მიმდინარეობს კლაშჩის გამოცდა.

ვარლამი წყლიდან გამოდის, გადააბრუნებს კლაშჩს. კლაშჩი შიბნიდან
მშრალია და თონის კურის გემრიელი სუნის ახლის.

20%

დალაქის შებირდი, ვარლამზე ცოტათი უფროსი ყმაწვილი, უხალისოდ
ხვეთავს შავ, ხუჭუჭ და ბლუ, ძერა თმას.

ცალთვალა ოსტატი კართან ზის და ლესავს სამართებელს. ვარლამი ჯდება
სარკის წინ.

პარიკმახერი აბესალომი არც ბანძრეულა.

აბესალომს ქამარზე ნელა დაყავს სამართებელი.

– კიდევ? – უინტირესოდ იკითხა დალაქმა. – რა დაგვაბარა სონიამ?

– ოცი პროცენტით ნაკლებით. – თქვა ვარლამმა.

– დარჩენილიდან თუ გუშინდელიდან?

– გუშინდელიდანო.

– სად ვნახო ახლა შენი თმა? – მოუბრუნდა შებირდს – ხო გეუბნებოდი,
შეინახე-თქო.

ოსტატმა ხელი ბაიჭვირა სანიმუშო ფოტოებისკენ:

– ბალავაკე ხელს აწერს: ნულევრი! კოლუბოქი! ბოქი! მორჩა! „ტარზანის“
და ეღიშერ მაღალაშვილის უფლება არ მაქვს! – მერე უფრო წყნარად

მიმართა შებირდს:

– რო რამე იყვს, ბაკრიჭავ?

შებირდი აღუღდა, ქუდი მოიხადა, ისევ დაიხურა, ქუდიდან ჯანეტ

მაკლონაღდის ფოტო გამოფრიალდა. ოსტატი დაიღუნა და ფოტო სარკის
ჩარჩოში გააკვირა. ვარლამმა ქაღალდში გახვეული რაღაცა კატარა დაუღო.

ოსტატმა ქაღალდი გაშალა. ქაღალდში ცხრა აბი წითელი წამალი იღო.

– თავის ტკივილისაა, ხომ? – იკითხა ოსტატმა. ვარლამმა თავი დაუკრა.

ოსტატმა წამალი ჯიბეში ჩაიღო.

– ზაპასით ეიღე. სოფელში მიდის. – ურჩია ოსტატმა შებირდს.

ვარლამი დაჯდა, შებირდი დიდი თითით კეფაზე დააწვა და მიუშვა მაშინვე
ნებაზე.

შებირდმა ჩემების ბრახუნით დაიწყო ვარლამის ბარშემო სიარული.

ვარლამმა თვალები დახუჭა:

იმ ნაპირზე ვიღაც საში საძაბელი დივერსანტი, საკვირველად რომ ბავს სლიპუიას, შმდანიას და ფეხუიას, მოკუზული ბარბის შპალეზე.

ო, რა საშინელება ჩაუდენიათ!

ერთ აღბილზე შპალეზისაგან რელსი აუწყვეტიათ.

და ტან დაუბრუნებიათ.

შორიდან ისმის ორთქლმავლის კივილი.

ვარლამი მიაქროლებს სამაკატკას!

ვარლამი დაეწვია ორთქლმავალს.

მემანქანეს წითელ ცხვირსახოცს აჩვენებს.

მემანქანე ამუხრუჭებს მატარებელს!

ზუსტად იმ აღბილზე, სადაც ღიანდაგია გაწყვეტილი.

ზღვა ხალხი, მგზავრები, პრავადნიკები, ვარლამისკენ მორბიან, გადლობის სათქმელად.

– დამანახეთ! დამანახეთ! ის ხომ ჩემი მოსწავლეა! – ყვირის არითმეტიკის მასწავლებელი, რომელმაც ამას წინათ ბააკმვა ვარლამი ბაკვეთილიდან.

1 მაისი

ვარლამი წითელი სამაკატკით წინ მოუძღვის პარაღს!

– ოუ! ჩვევლით! ჩვევლით! – მოკუზული, კვლიანი თითი ჩაართყა

პარიკმახერმა თავში ვარლამს. საკრეჭი მანქანა თაროზე დაღო და

სამართებლის ღუსვა განაბრძო.

ვარლამმა თვალი გაახილა, შმბირდი მის ხუჭუჭა თმას ხვეტდა.

ისევ ერმონია

ვარლამი ბეჭეზე ორად გაყოფილი ტოფსიკით, საში კილო ფქვილით რკინიგზას მიუყვება თავისთვის. უკნიდან, სულ ახლოდან მატარებელმა იკივლა. ვარლამი გადაახტა დამტვერილ ბუჩქს.

მოულოდნელად ვაბონიდან გამოვრინდა და ვარლამის ფეხებთან დაეცა პაპიროსის ბიჩოკი.

არა, ეს არ იყო ბიჩოკი!

ეს იყო მთელი პაპიროსი, ოღონდ თავი ჰქონდა ოღნავ მომწვარი.

ვარლამმა ახელა მატარებელს.

ბოლო ვაბონის ტამბურის კიბეზე ერმონია იწდა, ლურჯი მაისური ეცვა, რომელსაც ბულზე „შრომითი რეზერვები“ ეწერა. კაცმა გახსნა პაპიროსის ახალი კოლოფი, მაგრამ ქარმა კოლოფი მოსტაცა და ჰაერში გააფრინა.

ცაში პაპიროსების მარაო გაიშალა!

ვარლამმა ვერ მოახწრო ერმონიასთვის ხელის დაქნევა, ვაბონი მოსახვევში დაიმაღა.

ვარლამმა პაპიროსების აკრევა დაიწყო.

პაპიროსებმა ღიანდაგის მეორე მხარეს გადაიყვანა ვარლამი.

ვარლამს უკანასკნელი პაპიროსის აღება უნდოდა, მაგრამ ნიავემა თუ რაღაცა სხვამ პაპიროსი დაღმართში დააბორა. ვარლამი გაყვა. პაპიროსი მაყვლის ბუჩქთან, ქვაზე ქალყზე დაღბა!

სასწაული!

მაყვლის ბუჩქებში იღო ერთი ბანკა ამერიკული სბუჭონკა და თეთრი, ქათქათა პურის ბუხანკა!

სღექ!

– სღექ! – მომსმა უცებ ვარლამს და დაბალი ჯაბნარიდან

ზამბარანასროლივით გამოვარდა შუარმაზარი კაცი ავტომატ აკვ-თი.

– ვინ ვართ? საიდან მოვლივართ? საით მივლივართ?

– ბეპიასთან

– ბეპიასთან მიღის მომქმელი.

– ბანოჯაში, ბუმბრინში.

– ბანოჯა, გუმბრინი, მორჩა! ამიერიდან ეს ობიექტები სახელმწიფოს ბანუყოფელი და ხელშეუხებელი ნაწილია. მათი დატაცება ისჯება სისხლის სამართლის უმაღლესი აქ არ ჰნა! აქ არ ჰნა! – შეშინდა სამხედრო. გვიან იყო, ვარლამი ბუჩქისკენ ბარბოდა.

ლაბერი

მზე ზენიტიშია.

ვარლამმა ჩრდილი დაკარგა.

სულ სველი იყო.

საქუსლია რომ ბაიარა, ორი ერთნაირი ფერდი გამოჩნდა, თითქოს სარკე იდგა მათ შორის. ორივეს ტყვეები შესეოდნენ. ლევის ფოთლებით ჩიჩქნიდნენ მიწას – ძირტკბილა ბაღასს, მაყვალს ეძებდნენ. კანვოიც ამით იყო დაკავებული.

ვარლამი შეუმჩნევლად გასცდა მათ. მაღე მავთულხლართით შედობილი ფერდი გამოჩნდა, რომელზეც ბარაკებს აშენებდნენ ბერმანელი კლენები, მანამდე კი მცველიც და დასაცველიც ერთმანეთში ირეოდა.

კოლონიის ცენტრი მინიშნებული იყო დანაყოფი აბურის ვარკვლავით, რომლის გულში აღმართულიყო წითლად შეღებილი ბოძი. ბოძზე რადიო ეკიდა. რადიოში უკანასკნელ ცნობებს გადმოსცემდნენ.

ვარსკვლავის წინ, სპეციალურ ქუთზე, ოფიცერი იდგა და სიას კითხულობდა. კლენები რიბიდან გამოდუოდნენ და პასუხობდნენ:

- ჰანს მიდდენდორფ!
- ჰირ!
- ოტტო შრადე! შტაინბრეხერ!
- ვარ!
- კურტ მიულერ!
- ვარ!
- მათიას კესტერ!
- ვარ!
- ოტტო შულც!

არავინ პასუხობდა.

– ოტტო შულც! – დასჯემა ოფიცერმა.

ჩამოვარდა სიჩუმე.

ავტომატები მზადყოფნაში მოვიდნენ. კაღლები დაიკაბნენ. უცებ სიჩუმეში წყლის ხმა გაისმა.

ბერმანელი ტყვე ღობესთან დარბულ კატარა ნერბს პირში დაბუბულ წყალს უსხამდა.

პილოტკით უკვე მოურწყია.

ატყდა ხარხარი. დაცვის პერსონალი სიცილისაბან ღამის ტალახში ბორავდა.

ბერმანელები სდუმდნენ, ტყვე ბამოიქცა, რიბში ჩაღბა, ბაიჭიმა და ხმამაღლა დაიკახა:

– ვარ!

ამის შემდეგ კლენები ზონიდან ბამოიყვანეს, ქვევით, გაველურებულ სტალიონზე ჩაიყვანეს და ორად გაყვეს. ერთი ჯგუფი გვირაბში შევიდა, მეორე კი სათაფლიისკენ გაუშვეს. მთის პირში ტყვეები ბაიფანტნენ ძირტკბილას საკებრად. ბერმანელები ბუჩქნარს შეესივნენ ქულებით და დახეული კალთებით.

ვარლამი მოშორდა ამ ხიფათიან აღბილს.

ბაბუა

ვარლამი ჩუმად მიეპარა ყანის პირას მძინარე ბაბუას. კვანის ფოთოლზე ბიჩოკები დაუწყო, მთელი პავიროსი კი ყურში გაუყარა და ბზა გააბრძელა. ბაბუამ ბაიღვიძა.

– კაია, კაია. – თავისთვის გუბრდუნებდა შეშხედავი, ჩია ტანის მოხუცი და დიდი, ნამუშევარი ხელებით ფშვნიდა ბიჩოკებს. ბაბუას სამხედრო კალსონები და კერანგი ეცვა. თავზე ეხურა ოფიცრის გამოსუნებული ქუდი, ემალის ვარსკვლავით.

სახლი

ბებიას და ბაბუას სახლი, ხანძარს რაც გადაურჩა, ძველ, დაბალ, ქვის საფუძველზე იდგა. ეს იყო ერთი ოთახი და მასზე მიღბმული ბოსელი.

ბებიას

– დედა! დედა! – აათამაშა ბებიამ თეთრი კური. – აღდგომასე მაინც ჩამოსულიყავი! ვარლამმა ამერიკული სტუმრონება ამოიღო. ბებია შეშინდა, უკან დაიხია: – ვაიმი!

მიმავლება

– ამხანაგო. – ღობესთან იდგა შინაგან ჯართა ავტომატიანი სერჟანტი. გვერდზე ედგა მაღალი, გამხდარი ბერმანელი ტყვე, რომელსაც კეთილშობილ ავსტრიულ კენიან ცხვირზე ცალმუშიანი სათვალე ედო. უწყუო თვალი დახუჭული ჰქონდა, რაც მის გამოსუნებულ ზედაპირს სიამაჟეს მატებდა. ხელში ახლადგამოთლილი შინდის ხის ჯოხი ეკავა. ბერმანელმა ღობეში სარი ბაასწორა და სერჟანტთან ერთად ეზოში გადმოაბიჯა. ბებია აჩქარდა, კური სახლში შეარბენინა. – ჩაიბარე ტყვე და ხელი მოაწერე! – თქვა სერჟანტმა და ქაღალდი და ფანქარი ბაბუას მიაღო მუცელზე. – არ ჩავიბარებ. – გვერდზე გადაა ბაბუა. – არც ხელს მოვაწერ. – კუკლასავით მოაწერ. – არ მოვაწერ. – მე მოვაწერ. – იქვე ბაჩნდა ბებია. ფეხზე კალოშები ეცვა და თავზე სილაგაზე ედო – ნაჭრის ნაკუწი. ბებიამ ქაღალდზე ჯვარი დასვა და ჯვარს წერტილი გაუქმთა. სერჟანტმა დაუმთავრებელი, ჩეკისტური ჩხუტი ვიდაცას სივრცეში აუღო, ღობეს გადააღაჯა და კოლონიისაკენ წავიდა, სადაც უკვე აბებდნენ ბარაკებს. ბაბუამ თოხს დაავლო ხელი და ხევი დაეშვა. ტყვე ვარლამს მოუბრუნდა და წარუდგა: – შულც. მერე კი მანქანის დიშერის ნარჩენზე კანაფით მიბმული ვარიისკენ წავიდა, დაიხარა, და ნელა მიუჩოჩა ხელი. ფრთხილად ახსნა, ჯიბიდან იდეალურად გამოთლილი ხის პატარა სამკუთხედი ამოიღო, თავი შიბ ბააყოფინა, დაამაბრა და ცაში ააფრინა. უღლიანი ვარია მიწაზე დაეშვა და რვიანებით დაიწყო სირბილი. შულცი კმაყოფილი დარჩა. – კაია – ფრთხილად თქვა ბებიამ, ახსნა ასეთივე უღლიანი თხა და ეზოდან ჯირკვნარში შეიყვანა. შულცი უცებ დასერიოხულდა, მუხლებზე დაირტყა ხელი, წამოდგა და თქვა: – არბაიტენ. – შემდეგ ბორცვისკენ გაემართა. იქ, გვიმრაში და ჭინჭარში, წაქანებული ჩეჩმა იდგა. კარის მაგიერ ბეოლოგის დაფხრევილი კლაში ეკიდა, მთლად გახუნებული წვიმისაგან და მზისაგან. შულცმა კარი-კლაში ასწია და თვალწინ უკანა კედლის მაგიერ ჩარჩოში ჩასმული ზღაპრული პეიზაჟი წარმოუდგა: მარცხნივ – ტალღებზე გაშლილი

აჭარის მთები და გურია, მარჯვნივ – ვირშისფერი სამებრელო და აფხაზეთი, რომლის იქითაც ზღვა მოსხანდა.

სამოთხის კეიხაშის ფსკერზე, მოღუნულ ყანაში, ბაბუა ნიფხავ-კერანბის ამარა თოხს აჩხაკუნებდა, გეგია კი ბალახს უცვლიდა თხას.

კოლონიის მხრიდან რადიო ისმოდა: ხარობოულის მშრომელთა თხოვნით მღეროდნენ „სისატურას“.

– ვანტასტიშ. – თქვა შულცმა და ჩეჩმას შემოუარა. შემდეგ სახლს შეხედა მოჭუტული თვალით.

1 სანტიმეტრის გახსენება

შულცმა ჩეჩმას სწორი რეიკა მოაძრო, ჩამოჴდა და ჩააკვირდა. შემდეგ ვანტრის ნარჩენით დაიწყო მისი დაყოფა.

ვარლამმა სახლს შემოუარა, კედლიდან ქვა ამოაბლო, ხელი ჩაჴყო ხვრელში და იქიდან დურბლის მეტრიანის ნარჩენი ამოიღო.

მიუტანა ბერმანელს.

– დანკეშონ! – ორივე ხელი ჩამოართვა დიდი ბრძნობით შულცმა და ვართო ნაბიჯებით მანძილი გადასომა ჩეჩმიდან სახლამდე.

ისევ 100 მმ-იანი მილები

მზე კენჭვროში იღბა.

ვარლამმა თავისი ნახაზის შემოწმება დაიწყო. ცდომილება ერთი

სანტიმეტრი იყო. შულცმა თავი ასწია და ვარლამს შეხედა, გაკვირვებულმა.

– ერთი სანტიმეტრი! ეს ხომ ვანტრის სიმსხოა, როგორ არ ბავითვალისწინე?

– შენელ! შენელ! – უძახდა ზევიდან შულცი.

ისევ ერმონია

არხი ჩეჩმიდან სახლამდე უკვე გათხრილი იყო. კედლიდან ამოღებული იყო ოთხი ქვა. 100 მილიმეტრიანი თუჩის მილი სახლში მესამედზე იყო შესული. მეორე მილი უკვე ეზოში ებლო.

– თეთრი კური, თეთრი რქე! – თხას ეზოსკენ მოათრევდა გეგია. – თეთრი კური, თეთრი რქე!

გეგიამ გადათხრილი ეზო დაინახა:

– ვაი მე

– აწი არ ბაცივდებით! – აჩქარდა ვარლამი.

– ვაი მე - გეგია ქვაზე ჩამოჴდა.

– წვიმა! ქარი! აწი გარე არ ივლი დამეში.

– ახტუნებ! – ზევიდან გაისმა შულცის ყვირილი. ეზოში ხმაურით შემოვარდა შავი მილი და ზუსტად გაჩერდა სახლში შემაგალ მილთან.

– მინებრევე სახლს, ვაშისტო?! – ყვიროდა ღობეზე გადმოსული ბაბუა და სახლისკენ მირბოდა.

– ამაზე მომეწერა ხელი?! აწი ეს მქნება სახლში ხო?! – სროლით გამორბოდა სახლიდან ბოლში გახვეული ბაბუა.

შულცი არ დაელოდა საქმის განვითარებას, ღობეს გადააფრინდა და კოლონიისაკენ გაიქცა მიხვევ-მოხვევით, მოკლე გადარბენებით, საქმის ცოდნით.

ბაბუაც მცოდნე აღმოჩნდა, ტყვიას ტყვიაზე უჴენდა შულცის ვახებთან.

გეგია კისერზე ჩამოეკიდა, მოხუცმა მოიშორა იბი და სროლით გამოეკიდა ბერმანელს.

– ვის გაუბედე?! კორფირია ბრეზვამის და მატა ბალანჩივაძია დანატოვარს! კოლონიიდან ხუთკაციანი რაზმი მორბოდა ავტომატების მოკლე ჴებით.

ორი სამხედრო ღობეზე გადმოფრინდა და ბაბუას ეცა.

– ომი წააბეს და ახლა ძღნერით უნდათ აბვივსონ ოჯახი! – ვერ
წყნარდებოდა ბაბუა.
კიდე საში სამხედრო ბადმოახტა ღობეს.
– დაყარე იარაღი!
ბაბუამ თოფი დააბღო.
– ვინ მოგცა იარაღი? ვინ არის ეს?
– ვაშლის ღარაჯია. მოწინავე – ბაბუდა ბებიათ თქმა და თუთის უკან
დამალა ცალი თვალი.
ბაბუა უცებ გამოვარდა შუა ეზოში, ზევით აიხედა, ელექტრობოტში
დაინახა მონტიორი, რომელსაც ქურბეხე მოსასმენები ჰქონდა
დამაბრეპული. ბაბუამ მონტიორი დაინახა:
– ქართველები ხართ?! – მრავლობითში უპივლა მას. – ძღნერით ბინდათ
ფაშისტებმა ამივსონ ოჯახი?!
– ერმონია! – იცნო მონტიორი ვარლამმა.
ერმონიას თეთრი შლაპა ეხურა, ფეხები კაშუბებში ჰქონდა გაყრილი.
ერმონიამ დაიწყო დაშვება.
– ვერ არი კარქათ რემეტიზმი - დაეღრიჯა ბებია ოფიცერს.
– მოდი აბერ შენ. – უბრძანა ბაბუას ოფიცერმა. – შემომხედე! – ჩახედა
თვალებში – ბასაბებია. – თქვა ოფიცერმა.
– რაა ბასაბები? შენ ოჯახში მოჯვამ შენ?! – ისევ აუწია ხმას ბაბუამ.
– ვოოგზე ტო ონ პრავ – თქვა რუსმა სერჟანტმა. – ვოტ უ ნას ვ
კრიშოკლე
– მოღჩაწ! – უყვირა ოფიცერმა. – ეტო სამოსულ!
ჯარისკაცმა ხელები ამოუტრიალა ბაბუას. ბაბუა დაიკლაკნა და თვითონაც
ამოუტრიალა ხელი ჯარისკაცს.
ოფიცერმა ბაბუასკენ გაიწია, ცაში იარაღი აათამაშა.
– სტაიაწ! – ბაისმა უცებ წყნარი, მებრამ ძლიერი ხმა. ამ სიტყვებით
მჩატიდ ბადმოაბიჯა ღობეს შლაპიანმა ერმონიამ. ცალ, ჯანსაღ ფეხზე
შიბრიმის თხელი ჩქმა ეცვა, მეორე, დაბინტულზე – ფოსტლი. დინჯად
მივიდა ჯირკთან, ამოიღო ჯიბიდან პაპიროსის კოლოფი „ჰერცოგოვინა
ფლორ“ , პაპიროსი კოლოფზე დააკაკუნა, მოუკიდა, აიწია ფოლაღისფერი
ბაბარდინის პლაში, ჩამოჯდა, თვალები დახუჭა, ბოლი ჩაისუნთქა და არ
ამოუშვა.
– საიდან ბაჩნდა ეს აქ?! – უყვირა ოფიცერმა სერჟანტს. სერჟანტმა
წარბებით აჩვენა, ბოქიდანო.
– საბუთები, მოქალაქე! – უყვირა ერმონიას ოფიცერმა.
ერმონიამ თვალი არ გაახილა, მხოლოდ ბოლი გამოუშვა ნესტოებიდან და
ბაოცნებებულმა ასე უშვა უსაშველოდ დიდხანს, თითქმის წუთი, მეტი თუ
არა.
– იწვის? – წაიჩურჩულა ბებიათ.
ბოლოს ერმონიამ თვალი გაახილა და მძიმედ დაადო მხერა ოფიცერს.
თვალის ბუბები შავი ჰქონდა, კაკლები კი – თეთრი.
ოფიცერი ნელ-ნელა დადგა სმირნაზე.
– საჯაროდ, ბერმანელების თვალწინ, ბლესის დაჭერა პოლიტიკური
შეცდომაა, უფრო მეტიც – მაკნებლობაა. ეს ეწინააღმდეგება ბერმანელ
ტყვეთა შორის ჩვენს კონტრპროპაგანდას და თანხმობაშია მემარცხენე
ოპოზიციანთან.
ორმა ჯარისკაცმა ღობეზე შულცი ბადმოიყვანა.
შულცის დანახვაზე ბაბუამ მუხლზე ბუზი დაიჭირა და მიწაზე დაანარცხა.
სჩანს, ერმონიას ეს არ გამომეპარა, ფეხზე წამოხტა, ბაბუასთან მიიჭრა,
მოწყვიტა კვახის ფოთოლი და ცხვირთან მიუტანა:
– რა ჩაიღინე ეს! ეს არ მინდაო! უკულტურობა მინდაო! სახლში არ ვიხამო!
რა! – ფოთოლი ოფიცერს ფეხებთან დაუბღო და ცხარედ შეუტია:
– რას მიკეთებ შენ აქ? ქვეყანამ ამოღინა საქმე დაბავალა! ემაღუდინ!
შლაპა მოიხადა, თეთრი კაწენე უკან გადაიბღო, შლაპა გამელოტებილ
თავზე დაიხურა, თქმობეზე ხელები დაიღო, ჩაფიქრდა, უპაპიროსოდ

ნესტოეზიდან ბრძელი ბოლი ბამოუშვა, თხრილში ჩაიხედა და ბანაჩენი ბერმანულად ბანაჩინა:

– საქმი დაწყებულია! საქმი უნდა დამთავრდეს!

შემდეგ ოფიცრის წინ დადგა, კუპრივით შავი თვალეზი თვალეზში ბაუყარა და სულ ჩუმაღ, ტუჩბაუხსნელად უთხრა:

– მუხლი 58, ბ, ეს, ეს, ეს, ერ, იცი? კრრუბომ მარშ!

რაზმმა ოფიცრიანად დატოვა ეზო. ბეზიამ სტაცა ბაბუას ხელი და სახლში ბაადუნძულა.

შულცი უკვე ორმოში იღბა.

– არბაიტენ! – უთხრა მკაცრად ერმონიამ. – უნელ, უნელ, უნელ. – შემდეგ ბაბრუნდა, ისევ მხატედ ბადააბიჯა ღოგეს და ჩქარი ნაბიჯით უხნავი მიწით წყალტუბოსკენ წავიდა.

ვარლამიც ბადაახტა ღოგეს, უნდოდა უცნობისთვის ეთქვა, რომ იქით გზა არაა, მხოლოდ კოლმეურნეობის ყანებია და ყანების იქით კი უზსკრული.

ერმონიამ კიდევ უფრო აუჩქარა და სირბილზე ბადავიდა. ხანდახან

ბამოჩნდებოდა ყანეზში მისი თეთრი შლაპა, შემდეგ უცებ ბაქრა.

ვარლამმა რომ უზსკრულთან მიიბრინა, იქ აღარავინ იყო.

ვარლამმა რომ უზსკრულში ჩაიხედა, მის უსკპრზე „ბრუშუხანტოსტროის“ უსახურაო ბარაკი ებღო. ცაში აიხედა, ცა სუფთა იყო, ვარლამის თავზე ლურჯი მტრედი სალტოს სალტოზე აკეთებდა.

ვარლამმა უკან მოიხედა, იქაც არავინ იყო.

მხოლოდ შულცის თავი ჩანდა ორმოდან. ბერმანელი ინტერესით იჭურებოდა ცაში.

მტრედი წერტილად ბადაქცეულიყო.

ბროხამ ბაწარი დაქაჩა, იმასაც ცაში ჰქონდა თავი აწეული, ბღაოდა.

ცაზე წერტილად ქცეულმა მტრედმა უკან იწყო სვლა, პატარა, ოთხფრთიან

თვითმფრინავ „უ-2“-ად ბადაიქცა და დაწვება იწყო. შემდეგ მთებში

დაიკარბა და უცებ სატურის უკნიდან ამოფრინდა, ეზოს თავზე ფრთები

ათამაგა და ქუთაისის აეროდრომისკენ ბაფრინდა.

სიწუმეში ბაღახი აშრიალდა, ვარლამის ფეხთან შიბრიმის ტყავის ჩექმა

დავარდა. ბაღახმა ისევ ბაიშრიალა. ვარლამის წინ ცალი ფოსტლი ებღო.

ვარლამმა დაავლო ორივეს ხელი და სახლისკენ ბაიქცა.

სახლში ბეზია პიტნის ფოთოლს აჭმევდა ბაბუას. ვარლამმა ბაბუას

ჰოსპიტლის ვიწრო რკინის საწოლთან დაულაბა ჩექმა და ფოსტლი. ბაბუამ

არც დახედა, წამოხტა, თოხს წაავლო ხელი და ყანაში ფეხშიშველი

ბაიქცა.

შულცი მანქანასავით რიტმულად ურტყამდა კირკას ქვატირს, როცა მის წინ

ორმოში „ჰერცოგოვინა ფლორ“-ის კოლოვი დაეცა. ახედა ცას. ცა ცარიელი იყო.

ბეზია წრიულად დადიოდა თხრილის ბარშემო და თავისთვის იმეორებდა:

– ბარე ბანაგალს სახში რა უნდა?

ქვეყანას ჰრიჭინა აყრუებდა.

ბერმანელების კოლონიის რადიო „მე ვარ სიმონა დოლიძე“-ს ბადმოსცემდა.

მეორე ნაწილი

ანტიკური ტრადიციები

ბანუფხვეტილივ წვიმდა.

კოლონიის რადიოში კავლე ხუჭუა ჰქვებოდა ვოლფბანბ ამაღეუს მოცარტის ბიობრაფიას.

მის ხმას ფონად რეკვიემი მისდევდა.

ყვავილი მიწიდან უკვე 20 სანტიმეტრით ამოსულიყო. შულცი დაინხარა და დამკალი ფოთლები შემოაცალა. რომ გასწორდა, ბაბუა დაინახა.

ბაბუა მოხრილი დადიოდა სახლის ბარემო და რაღაცას ეძებდა. ბებია უკან დაჰქვებოდა და, ვითომ ბანრისხეზული, ზურბში ურტყამდა ბაბვალტყავებულ მუსტს.

– ვინ გასწავლა მა უბედურება! იმან იარა უკუღმა, ვინც შენ მთაში ხე-ტყის დამზადებაზე გაბიშვია! ხო არ გეცოდინებოდა მა უსირცხვილობა! არ ბინდა, ბიჭო, დაბვიჭვირენ სუქველას!

ბაბუა სახლის ქვეშ შემვრა და ჯერ ორი ცალი სახამთროსოღენა ხის ბურთი გამოაბორა, მერე მებრანახევირანი ხის ძელი გამოათრია. ეს ყველაფერი ურიკაზე დააწყო და ყანისკენ გააბორა.

სახლიდან ვარლამი გამოსტა.

ბაბუამ ძელი ყანის პირას გადმოიღო, ვვალეებით დააყენა მიწაზე და აქმე-იქიდან ბურთები შემოუწყო.

შულცი მიხვდა, რომ ბაბუამ ფალოსი ააშენა.

ბაბუამ ძლივს მოსწვიტა ძელი მიწას, ჩაიხუტა და წაქცეულ ყანაში შევიდა. ბებია და ვარლამი ხის ბურთებს მიაბორებდნენ, ერთი მარჯვნიდან და მეორე მარცხნიდან.

შუა ყანაში ბაბუამ ძელი ზევით ასწია და ცას შემსახა:

– შებეცი!

ბებიამ მუშტი ჩაართყა ზურბში და თვალებით ვარლამზე მიუთითა.

– შაო ღრუბელო, შებეცი! – კიდევ უფრო ხემაღლა იყვირა ბაბუამ, წაქანავდა და ბაეპარა. ბებიამ პირზე ააფარა ტალახიანი ხელი. ბაბუა ბაბრაზდა, პირი ბაინთავისუფლა და უფრო მეტი რისხვით დაემუქრა შავ ღრუბელს:

– შებეცი!

ცაზე არავითარი ცვლილება არ აღინიშნა. პირიქით, ვარლამს მოეჩვენა, რომ წვიმამ ცოტა მოიმატა კიდეც.

უცებ ბაბუამ შულცს მოჰკრა თვალი, ბანრისხდა, ფალოსი იქვე დააბლო, ბურთები ფეხით მიყარ-მოყარა და ცარიელი ურიკა სახლისკენ გააბორა. ბებია და ვარლამი უკან მიჰყვნენ.

სახლამდე არც კი იყვნენ მისულები, რომ ღრუბელი გაიშალა და მზემ გაანათა ჯერ ყანა, მერე კოლონია, მერე ბრეზვამეები, მერე აქმე – ბურთა და იქმე – სამეგრელო და აფხაზეთი.

რადიოში მოცარტის „თურქული მარში“ ისმოდა.

რადიოს ბოძთან ბერმანელები იღბნენ და თავის ქნევით ღირიქრობდნენ უხილავ ორკესტრს.

მუსიკა დამთავრდა და უკანასკნელი ცნობები დაიწყო:

– კიდევ ერთი დიდებული საჩუქარი გაგვიკეთეს ტყიბულისა და ტყვარჩელის მუშახტეებმა!..

ბერმანელები კოლონად მოეწვენენ და ვაბონების დასაცლელად წავიდნენ საღბურისაკენ.

ბაბუას სახლს რომ ჩაუარეს, შულცმა დაინახა, რომ ბაბუა ტალახიან ფალოსს სახლისაკენ მიაბორებდა ფეხით.

ბაბუამ შულცს რისხვით და სიამაყით შეხედა.

იღვის მარცხი

ღურჯი ცა.

აეროდრომი.

დიდი ანბარი.

საკუთარი ნაწარმოებების ფონზე მუშაობს მხატვარი და პარადების რეჟისორი ოლეგ დევიძე.

რა არ გაუკეთებიათ: ფანერის ათმეტრიანი ნამგალი და ჩაქუჩი, ქაღალდის ჩაის ბუჩქები, ტრანსპარანტები, ლოჯუნები, ლენინის პაპიე-მაშუს ბიუსტი, ჩასმული აბრეშუმის სხივები.

აქ ასობით გობონასა და ბიჭუნას მოუყრია თავი. წითელი ვაბონის თავზე ტკაცუნით ფრიალებს აბრეშუმის ნაჭერი.

ვაბონის აივანზე მაბილასთან ის ქაღალტონი მუშაობს, ამას წინათ რომ გერმანელების ტალახში ამოსვრის ღონისძიება ჩაატარა. უამრავი ხალხი ასევე.

ვარლამი კალიან ღელავს.

ახლა წყდება მთავარი საკითხი: მოხვდება პარადზე თუ არა.

სეველიანი უმჯობეს ასეულს, რომელიც მარშით დადის საფრენ ბილიკზე.

მათ წინ მოუძღვის პატარა ღროშებით მორთული ოდესღაც ვარლამის სამაკატკა.

სამაკატკას მართავს სლიპუ, ხოლო გვერდით ზვიადად მოაბიჯებენ ფეხუ და შედანი. მოაქვთ ვოროჭილოვისა და ბუდიონის კორტრეტები.

მოვიდა ვარლამის რიბი. ბული ამოვარდნაზე აქვს.

ვარლამი დგება სიმაღლის სახომის ქვეშ.

ზუსტად 135 სანტიმეტრია!

ეს გამარჯვებაა!

ეს უღაოდ გამარჯვებაა!

ვარლამის ბედნიერებას სახლვარი არა აქვს!

მას უღიმის ცა!

მას უღიმის შორეული აჭარის მთები!

მშვენიერია პატარა თვითმფრინავები!

მშვენიერია წითელი კროხა, მათ შორის რომ გალახოს!

მას უღიმის ცქრიალა გობონა!

ყველაფერს მე ხომ არ უნდა ვაკონტროლებდე?! – ისმის ქალის ხმა ვაბონის აივნიდან. – ეს საზოგადოარი ას ოცდაათიც არაა! გახადეთ მამას ფეხსაცმელი! იმწამსვე საიდანღაც ჩნდებიან სლიპუ, ფეხუ და შედანია!

კალით ხდიან ვარლამს ფეხსაცმელს და

ჰოი, სირცხვილო!

ფეხსაცმლიდან ამოაქვთ გახეთქილან გამოჭრილი ორ-სან სანტიმეტრიანი ქუსლები.

კულრაჭა გობონა აღარ უღიმის ვარლამს.

ვარლამი არღვევს წრეს, მირბის, ხულიბნები მოსდევნენ და თავზე აქრიან გახეთის ნაკუწებს.

ვარლამის სიკვდილი

(ბლოგა)

ვარლამი ბარდნიცვალა.

შავებში ჩაცმული პროცესია ნელა აუყვან რიჟინაშვილის ქუჩას. ზევით საფიჩხიის სასაფლაოა.

მოაქვთ ორ და სამსართულიანი ვენოკები. მათზე დამაბრებულია მუყაოს შავი ბულები, რომლებზეც წერია:

„საყვარელ ვარლამს. მმ-9 სკოლა“

„დაუვიწყარ ვარლამს. მმ-2 მსოფლიო ომის მონაწილენი“

თაიბულს მიჰყვებიან ინვალდები, უმრავლესობა პალშიბნიკიანი ტაჩკებით.

პროცესია ჩერდება კიკაჩეიშვილის სახლის წინ. ყველა ახედავს თამარას

ფანჯარას. ფანჯარაში შავებში ჩაცმული კიკაჩეიშვილი დგას და ცრემლიანი თვალებით კითხულობს ვარლამის წერილს:

„ ყველაფერი მიკატივია. ასეთი ყოფილა ჩემი უბედური ბედი.

ვრლ.“

ხალხი მიმიმე ამოიოხრებს:

– თვუი შენს ქალობას! – ხალხი ავუბრთხებს კულტურის განყოფილების ინსტრუქტორის კარს. საიდანღაც გაჩნდა კაკაურიძე. ის შავ ცხენს ყალყზე აყენებს.

შავებში ჩაცმული ფეხურია, სლიკურია და შედანია შავი სამაკატკებით სამარცხვინოდ უკან-უკან იხევენ და ჭომის კლდიდან ეშვებიან უსსკრულში, ქვესკნელში.

სასაფლავს ვოლადის „ღუბლასმა“ ბადაუზრინა.თვითმვრინავი ვრთებს აქეთ-იქით ხრის და სასაფლავს შორდება. საფიხხიაზე ათჯერ ისვრის ქვემეხი.

ვარლამი ლობინში ვეხს, თავზე ყინული აღეხს და ცრემლი ნაკადად მოედინება.

ღედა უყურებს ვარლამს და ტირის.

– დაწყნარდი, სონია, ბადარჩება. – კალოშებს იცვამს ექიმი მინოვიჩი.

! არა და არა !

შუალამე.

ქარი ღმუროდა, ვუოდა კოლონიის მავთულხლართებში. თქვეით მოდიოდა წვიმა.

უკუნეთი.

არ ჩანდა ბუმბრინი, არ ჩანდა ბანოჯა, არ ჩანდა საყულია, ნაბარები, ბოლობანი, არაფერი არ ჩანდა.

არ ჩანდა ქუთაისი.

საქუსლიაზე ღმუოდნენ ტურები.

კუთხეებში მხოლოდ ოთხი პროექტორი და ცენტრში ერთი 200-იანი ნათურა ანათებდა ახალთ-ახალ სართულნახევრიან ბარაკებს.

ბაიჭრიალა ტახტმა, ბაბუამ ნელ-ნელა ჩამოუშვა ფეხები მიწაზე.

ბებია იმწამსვე წამოხტა ტახტიდან და ჭრაქი აანთო.

ბრძლად იბადება სიღრმეებიდან, გაბგული, მშრალი, გაუთავებელი ხველა. ასე ხველებით მიდის ბაბუა ჩაშავებული კარისკენ. ბებია წინ ელობება და ახლად ჩაღბგული, თეთრად შეღებული, კოხტა კარისაკენ ექაჩება, რომელშიც გულია ამოჭრილი.

ბებია უღიმის კარს, აღეხს და ბაბუას საკუჭნაოს უნათებს.

პატარა 1,5 კვ.მეტრიან საკუჭნაოში ღბას ტაბურეტკა, რომლის საჯლომზე ამოჭრილ წრეში ჩაღბგულია თეთრად შეღებული ქოთანის, მიერთებული თუჯის 100 მმ-იან მილთან. მეორე, უფრო ვრცელი მილი ზევით აღის და შედის ოთხკუთხა ვედროში, რომელზეც ხისბან გამოჭრილი წითელი ვარდი ჰკიდია ვრცელი კეწკვით.

ბებია თითი დაადო სპილენძის ქოთანს:

– ამავი იხამ ფისის და მერე ამას ასე ჩამოვუვ ქვევით!

ბებია ვარდი ნახად დაქაჩა. ოთხკუთხა ვედროდან წყალი ხმაურით დაეშვა თეთრ ქოთანში დაბზრიალდა. ვედროდან იმწამსვე ამოხტა ყვითლად შეღებული ქუშტის სველი ჩიტი. ჩიტს თითბერის კაწაწუნა ბაიკები და შაიბები ეკიდა, რომლებმაც შეხებისთანავე დაიწკარუნეს „შუშუნა წვიმა მოვიდა“.

– ბაღანწივამები სუ ბოხები ხართ ყველა! – ხელი კრა ბაბუამ ბებიას და ბარეთ ბავარდა. ბებია ტახტზე დაეცა.

წელში მოკაკული ბაბუა ქარს მიავობდა და ზევით, ჩეჩმისკენ მიიწევდა.

ქარმა იმატა, გაძლიერდა, ვოთლები და ფიხი აიტაცა, აღვის ხეები ბაღანწიქა სამტრედიიდან ქუთაისისკენ და ბაბუას ტანისამოსი შემოაცვალა.

– სადღაა ნამუსი, სირცხვილი! ბაღაშენდა ქალი-კაცის, ცოლი-ქმრის მორიდება!

ბაბუამ ნიფხავ-კერანბის ამარა მიაღწია ჩეჩმას. სულ ბაღუმაული იყო.

ქარი წუოდ ჩემის ნაფოტებში, ღროშასავით ფრიალებდა გეოლოგის პლაშის ნაბლჟები, რაც ჩემას სიღიაღეს მატებდა. ეზოს თავზე მაღალი კაპის მავთულები ერთმანეთს ეღებოდნენ, ნაკვერძებს ყრიდნენ, შესამიანი მწვანე შუქით ანათებდნენ ეზოს. ო, რა მრისხანედ გამოიყურებოდა ღისით ასეთი უბრალო და სავყალი ჩემმა!

სახარლად ყმუოდნენ ტურები.

ბაბუა იღბა ჩემის წინ და ვერაფრით ვერ შევბოდა საქნელს, იჭინებოდა და ბრაზობდა.

– გამოდი თუ გამოდიხარ! რაში მარბიხარ მეთში! – უბრაზდებოდა ურეთრას ბაბუა.

სულ სველმა გებია, როგორც იქნა, ხევით ამოაღვია. თავზე კეციის დამწვარი ქუშტი ეღო, ბაბუასთვის კი ტყლაკის ყავრის დაფარება უნდოდა. ქარს წრიულად დაჰქონდა ორასიანი ნათურა. მის შუქს ასევე წრიულად გამოჰქონდა სიბნელიდან გერმანელების კოლონია.

ბაბუამ გამოსტაცა გებიას ყავარი და გერმანელების კოლონიას ესროდა.

– რად მინდა ნაშკა! ჩათლახები გვაკლდა, თქვენ რო ჩამოგაბირეთ გულბასხეითქად! ფაშისტებო! საღაა ჩემი ბობია! – ხმა გაუტყდა, მოტრიალდა, ზურგში კრა სვანეთიდან მოვარდნილმა ქარის ტალღამ, კუნძულით გააქანა ქვევით და იმაში შეაბღო, რასაც ხანდახან შობასა თუ აღდგომასზე მოკლედ და მორცხვად წარმართმულ საღებრძელოებში სახლს, ოჯახს თუ კერიას არქმევდნენ.

დეკემა

თეატრი.

სიცვივა.

მაყურებლებს კალტოები აცვიათ.

სცენა წარმოაღებენ რომანტიულად განათებულ სასაფლაოს. გათხრილი საფლავიდან მისაფლავის თავი ჩანს.

ვარლამი საორკესტრო ორმოში ზის და დედას ნოტებს უფურცლავს.

ორკესტრში უმთავრესად ქალები არიან. მუსიკა ჯერ არ უღერს. ვარლამი მიშტირებია როიალის ბორბალს. მეორე ფეხი უკვე უბორბლოა და აბურხი ღვას.

ღირიქორი ნაქსოვ ხელთათმანებს იბრობს. ვარლამი გვერდს გადაუფურცლავს, დედა იწყებს სევდიან გელოდიას, სცენაზე შემოდის ხავერდში გამოფეობილი ჰამლეტი. სიცვივა. ცდილობს ხშირად არ ისუნთქოს. პირიდან ორთქლი ამოსდის.

– ყოვნა არ ყოვნა, საკითხავი აი ეს არის – იწყებს მსახიობი და ორკესტრი ჩუმად აჰყვება დედის ვიოლინოს. საორკესტრო ორმოში შემოდის თმასუჭუჭა, ჭადარა აღმინისტრატორი. ის მონოლოგის დამთავრებას ელოდება, დედას პიუპიტრზე დეკემას უღებს და ბრძნობით ართმევს ხელს.

დეკემა ბაბუას ბარდცვალებას იტყობინება.

აღმინისტრატორი პაუზას ელოდება, დედას ვიოლინოს ართმევს და დაკვრას აბრძელებს. დედა ღებება. აღმინისტრატორი ჯდება.

დედა თავის ჭრელ შალს არფისტკას უღებს მუხლებზე, მის შავ შალს თავზე იხურავს და ორკესტრიდან გადის.

მატარებელი

ღამის წყვილიაღვი მიჰქრის ლოკომოტივი, მიაკობს თოვლსა და წვიმას.

ვაბონი გადატენილია. ბუბუტავს ორი შიშველი ნათურა.

ვერ ბაიბებ, დედას სძინავს თუ ღვიძავს. იღლიაში აქვს ამოღებული

დალატკული ტომსიკა სამი კილო სიმინდის ფქვილით. ვარლამს თავი აქვს გაყოფილი ერთბულიან ვენოკში, რომელზეც ლურჯი კარდონია წარწერილი: „ვარლამს, დაუვიწყარ მამას და ბაბუას“.

ვარლამს სძინავს. მუხლებზე გაბუას გადიდებული და უხვად რტუშირებულ
შავ ჩარჩოში ჩასმული ფოტო უღევს.

ღედის გვერდით ზის მძინარე კაცი, ორ თითს შორის ჩასმული ბრიტვიტ
რომ სერავს ღედის ტომსიკას. ფქვილი წყალივით მოქდინება ქუშტის
კოლოფში. ისმის კავკასიური ბარმოვკა. ქურდი ხელს ავლებს ქუშტის
კოლოფს და სასწრაფოდ ტოვებს ვაბონს. ვაბონში შემოდის უსინათლო
ინვალიდი და მთელი ხმით იწყებს სიმღერას:

ჩემს ეზოში წვიმა მოდის,

შენს ეზოში ღარიყო,

მე და შენი ბანშორება, ბენაცვალი,

სულ გიტლერის ბრალიყო

ღედა იღვიძებს, იღვიძებს ვარლამიც. ვარლამი სამკაპიკიანს აძლევს
ინვალიდს.

სატურიისკენ

მატარებელი ერთი წუთით გაჩერდა. ღედა და ვარლამი ხრეშზე ჩამოხტნენ.
აღარ წვიმდა. ღედაც ცარიელი ტომსიკა დაფერთხა, დაკეცა და ჩანთაში
ჩაიდო.

მატარებელი აღბილიდან დაიძრა.

ღედა და ვარლამი სამტრედიულ პრალოტკაზე დასხდნენ. სამხედრო
ქუდიანმა კაცმა ბუხებით შეწუხებულ ცხენს შეაბინასავით და ცხენიც
მორჩილად წავიდა წინ.

ღამტიტარო, დიმიტიტარო, თავმჯდომარეს დიდი ტარო, ღარიბსა და
გაჭირვებულს კატარა და ჭყინტი ტარო - ისმოდა ვაბონიდან ინვალიდის
მხიარული ხმა.

ბასვენება

ოცნოდე ნათესავი ჩამოვიდა გაბუას ბასვენებაზე: ქუთაისიდან, ბანოჯიდან,
გეგუთიდან და საყულიდან, შმთავრესაღ ბურეშიძეები, ბალანჩივაძეები და
ბრეგვაძეები.

აღარ წვიმდა. ქვენა ქარი უბერავდა. ეზო უკვე გშრალი იყო.

ბეპიას ბოტები ეცვა.

ზოგმა კილო კური ჩამოიტანა, ზოგმა - ორი-სამი კილო სიმინდის ფქვილი,
ბაქოსი ბალანჩივაძემ კი ღედის ფოთოლში გახვეული წველა ყველი
მოიტანა. მოსაკითხს სკივრზე დაბდნენ დიდი ბოდიშით.

კაცები ცალკე იღბნენ, ქალები ცალკე. ლაპარაკობდნენ ცოტას, ჩუმად და
რადიოსავით ზრდილობიანად.

სახლის უკნიდან გოლი ამოდოდა - ლობიო იხარშებოდა. ბორბეზე
ყვდნენ შინაური კაღლები.

- სუნი მიშვიდათ ალბათ. - თქვენს კაცებმა. ქალებმა თავი დაუპრეს
თანხმობის ნიშნად.

უცებ ჭიჭკარმა გაიჭრიალა, ყველამ იქით ძნა პირი.

ეს გახლდათ ერმონია!

ერმონიას ამჯერად ავიატორის ტყავის კალტო ეცვა, თავზე თეთრი შლაპა
მხურა, კისერზე თეთრი აბრეშუმის კაშენი ეკეთა. ცალ ფეხზე შიბრიმის
ჩაქმა ეცვა, მეორე, დაბინტული კი ფოსტლში წაეყო. ხელში ღერმატინის
შავი ჩანთა ეჭირა.

უკან შულცი მოჰყვებოდა რკინის ურიკით. ურიკაზე კუბო იღო გვერდულად.
შულცს კანვოი მოჰყვებოდა კვშ ავტომატით.

ერმონიამ შლაპა მოიხადა და შულცს რაღაცა უთხრა გერმანულად. ტყვემ
კილოტკა იღლიაში ამოიღო და ურიკა კაკლის ხმთან მიაბორა. ჯერ კუბოს
თავი მიაყუდა ხმს, შემდეგ კუბო. წულებში ჩაცმული ფეხები ერთმანეთს
მიადო მხედრულად, აღბილზე მოტრიალდა, ეზოდან გავიდა და კილოტკა
დაიხურა. კანვოიმ გვერდით ბორცვზე, ჯაბნარში გადაიყვანა.

ერმონიამ გეგიას კადრუჩკ-ხელკავი გაუკეთა და სათუთად შეიყვანა სახლში. მაბიღასთან ჩანთა ბახსნა, ახალთახალი წუღები ამოიღო და თავით აჩვენა, ეს მიცვალებულსო. ამერიკული მზუსტების ზეთის ერთლიტრიანი ბოთლი და ნახევარი კილო შავი მორბვი საწინდელ კაფი სკივრზე დადო, ჯიბიდან ფული ამოიღო, გეგიას გადაუთვალა 17 მანეთი, თავისთვის სამი დაიტოვა.

– ვინაწილებთ შენს მწუხარებას. – უთხრა ღომნას, ხელი ჩამოართვა და გარეთ გამოვიდა.

ამოვარდა ქარი.

კუბომ დიდი მოწონება დაიმსახურა. ქალი, კაცი, ჩამოსული თუ ალაბობრივი ყველა ხელს უსვამდა, თავს აქნევდა და „ნუ-ნუ“-ს ამბობდა.

მართლაც შესანიშნავი რამ იყო, გაშალაწინებული და შეკრული.

ნაომარმა ერმილემ ბალანჩივაძემ კუბოს წაღმა შემოუარა, ხელი გადაუსვა

და თქვა:

– ამათ რაფრა მოვუბნებ ჩვენ ომი?

კორფილემ კი თქვა:

– ლურსმანი რო არ უხმარია?

– ლურსმანი ალკობს ხეს. – თქვა კალენიკემ. კოლონიაში ჩამოკრძს რელს რკინა.

– აუჰ! – ერმილემ საათს დახედა, შეარხია, ქური დაუბდო და თქვა – აუჰ!

ოთხი გამხდარა! აბა, დევიწყოთ!

დატირება

ბაბუა სახლიდან გამოასვენეს, სამჯერ წაღმა დაატრიალეს, კუბო კარზე სამჯერ მიარტყეს და გზას დაადგინეს.

ჯანბარიდან ორი ქალი გამოვარდა, მძიმედ სუნთქავდნენ ნარბენები.

ერმილემ ორ-ორ მანეთი მისცა. ქალებმა ფული ქუჩუქებში შეინახეს, თმები

ბაიშალეს და იკითხეს:

– რა ქვიოდა უბედურს?

– ვარლამი.

– ისეთ რა ქვიოდა, ცოლისთვის?

– ვატაია.

– რა მიქნე ვატაია? – ხმამაღლა, გაწლით თქვა ერთმა მოტირალმა.

ქალებმა ერთად იკივლეს:

– სად მიღიხარ, ვარლამი?

შემდეგ რიბრიბობით და ხმამაღლა ეკითხებოდნენ ცას, მიწას, ხალხს, მთებს, ხეებს და ღრუბლებს:

– ვინ დადიოდა შენზე კარბი ამ ქვეყანაზე?

– რატო წადიო?

– რატო მიგვატოვე, არ ბრცხვენია?!

გეგია თეთრი იყო, უცრემლო თვალებით შეჰყურებდა ცას.

მეორე მოტირალმა მოჭუტული თვალებით არემარეს შეხედა და გულში ჩამწვდომი ხმით განაბრძო:

– ველარ შეიტანს ნიავი შენ ხმას სატურშიდან!

პირველმა გეგიას ბოტებს შეხედა და განაბრძო:

– ვინ წვილებს ვიწხს ქუთეისში, ვინ ჩამოგიტანს ბოტებს ქუთეისიდან?

– ატმის ჩამონათალო, – განაბრძო მეორემ და პირველს გადახედა, განაბრძო.

– ჩემო გუბო, ჩემო მთვარეო, გულის კაკლო

– შენ რო შემომხედავდი ალერსით, საყვდურს არ მეტყოდი

– ხმა ამეიღე ვატაია, ბიჭო, რა ვქნა აწი უშენოდე? – იწვილა პირველმა.

– ვინ მეტყვის ხვალ დილას, აღეძი ღომნა, საყულიაში ბათენებულაო!

გეგიამ სახეზე შალი ჩამოიწვია და უხმოდ ატირდა. ატირდნენ სხვებიც.

შმატა ქარმა, ჯანბარმა უსტვენა იწყო.

ნელა მიჰყვება პროცესია კოლონიის მავთულხლართებს.

კოხტად ნაშენი სართულნახევრიანი სახლები, გაკრეჭილი გაზონები, შეღებილი ბაღის სკამები, თეთრი საკონცერტო ნიჟარა, ყვავილები, ყვავილები

– ვინაა ახლა პლენში, ჩვენ თუ იბინი? – თავისთვის ჩაიბურღუნა ერმილემ. ცოლმა ხელი ააფარა პირზე.

მართლაც ძნელი სათქმელი იყო, ვინ ცხოვრობდა შემოღობილში:

ბალანჩივაძეები, ბურეშიძეები და ბრეზვაძეები თავის ბატიალებული ეზო-კარით თუ ყვავილებში ჩაფლული ბერმანელი პლენები?

პროცენის ბამონენისთანავე იასანის ბუჩქიდან მუსიკა გაისმა – პლენები უშვანის „ავი მარიას“ უკრავდნენ.

მოტირალეები გაჩუმდნენ. ასე, ამ მუსიკით ჩაატარეს ბაბუა კოლონიასთან და აღმართს შეუღებნენ.

ვარლამი დანებრულ საკირესთან დატოვეს, ტვინის ფსიქოლოგიაზე არ იმოქმედოსო, პატარააო, განსვენებული ნამეტანი უყვარდაო, თუთუნს უბროვებდა ქუჩა-ქუჩაო, ქუთაისშიო, ქალაქკომის წინო, ნარსიას ბიჩოკებსო

– ნარსია არ ეწეოდაო.

იკამათეს ამაზეც.

დაბრუნდნენ იმ ქვეყნიდან ამ ქვეყანაში, საქართველოს სსრ-ში, ქელებზე.

ლობიოს საკითხი

კოლონიასთან კაცებმა შეხედეს უშლცს, ითათბირეს, ერთი დააწინაურეს დელეგატად და კანვოის ჰკითხეს:

– შეიძლება თუ არა რომ აღამიანმა, კარბი სასახლე რომ გაუკეთა მიცვალებულს, მიუხედავად თავისი ბერმანელობისა, ერთი ჭიქაც წოუქციოს მას? ხომ არ იძნება ეს, ბოდიში მოგიხდია ამ სიტყვისთვის, მიმდინარე პოლიტიკური ხაზის დარღვევა?

კანვოიმ ერმონიას გახედა.

ერმონიამ თანხმობის ნიშნად თავი დაუკრა.

კიდევ ერთი დელეგატი ფრთხილად, გვერდულად მიუახლოვდა ერმონიას:

– რა მაგის პასუხია და, ორი თუ ერთი კლასის უსწავლელი ბამო ხომ არ ისმის კითხვა, არ ჭამენ თუ ჭამენ ბერმანელები ლობიოს? თუ არ ჭამენ და

– ლობიოსაც ჭამენ და დედიმისისასაც! – ამ სიტყვებით ფეხზე წამოიჭრა ერმონია, ზედმეტი ყურადღებით დააკვირდა ქვემოთა ფერდს, მერე უცებ აღბიღს მოსწყდა და თავი დაეშვა.

გაუბეზარია თუ რატომ ბამოჩნდა ამ დროს გვირაბიდან პროქეტორიანი ვაბონეტკა. უფრო გაუბეზარი კი ის იყო, თუ რად იღო ვაბონეტკაზე ვარდის ჩაღა, ხოლო ის, თუ როგორ გაჩნდა ვაბონეტკის გვერდით ფოტობრაფი, სულმთლად აუხსნელი იყო. ფოტობრაფს თავზე შავი ნაჭერი ედო, ჩემები და მიხვრა-მოხვრა კი ერმონიასი ჰქონდა.

ვარდები გადაიშალა და იქიდან სოციალისტური შრომის გმირი რუსუდან მამისეიშვილი ამოვიდა. ამხანაბი რუსუდანი გულში იხუტებდა ვარდისფერ ბოჭს. ფოტობრაფმა მას ბლიცები დააყარა. ვაბონეტკაც და ფოტობრაფიც ასე ბლიც-განათმეგებით ბორცვს მოეფარნენ და გაუჩინარდნენ.

ვარლამმა ქვევით ჩაირბინა, მაბრამ ველარაფერი ნახა: ვერც რეფსები და ვერც ვაბონეტკა, მართო დერმატინის ჩანთა ებლო ანწლებში. ჩანთაში იღო ცალი შიბრიმის ჩემბა და ცალი ფოსტლი, აბრეთვე სამი გვოზდის ლურსმანი.

ვარლამი ჩანთით სახლისკენ ბაიქცა.

ქელები

მოკრძალებულ ქელებზე უშლცი ავტომატიან კანვოის და ვარლამს შორის იჭდა.

ჭიქა ერთი იყო, დალია და ისიც წრუპვით.

ჭადზე თავი ვერ შეიკავა და მთელი ნატეხი შეჭამა.

საუღიამ კაპიტოლის სოროკი რომ დაუტოვა, ისეთი ნაფაზი დაარტყა, რომ სოროკისგან არაფერი დარჩა.

ციალა გურემიძემ, ჩვიდმეტი წლის ბანოჯელმა გოგომ, დედას წაუჩურჩულა:

– ამნაირ პირსახიანი და ზრდილობიანი რად უნდა იყოს გერმანელი?

სამაგიეროდ კანვოიმ კარბად ჭამა და დალია კიდევაც. მერე თავით ანიშნა შულცს, წავიდეთო. გერმანელი წამოდგა, ბეზიასთან მივიდა, გასწორდა, თავი დაუკრა, შემდეგ თავის დაკვრით დანარჩენებს დაემშვიდობა და ჭიშკრისკენ წავიდა. ზურბში კანვოი ჩაუღმა.

ბილიკს რომ დაადგინე, მთვრალმა კანვოიმ შულცს უთხრა:

– ისეთ რამე რომ იყვს, არ შემიძლია ამ ჯაბნარში მიბახვრიტო ზაკონით? მარა ზეპირსიტყვიერი ბრძანება რო არი? იარონ კლენებმა თავისუფლათო, ებების რამე ხელობა ასწავლონ ამ შტერ ჩვენ ხალხსო შულცი ზრდილობისათვის უღიმოდა და თავს უქნევდა.

თეთრი ოფიცერი

მესამე დღეს, ქუთაისში ბილიკით რომ ბრუნდებოდნენ ვარლამი და დედამისი, იმ აღბილას, სადაც ერმონიას დერმატინის ჩანთა ებღო, ვარლამმა კიდევე ერთი ფოსტელი ნახა და ერთიც შიბრიმის ჩანთა.

ბანაწილება

ქუთაისში თოვდა. კურის დრობს მოსდევდნენ კაღლები. სტალინის ქუჩით მოდიოდა გერმანელ ტყვეთა ოცეული. ზოგს ბეჭზე ნიჩაბი ჰქონდა გადაეშული, ზოგს ღომი, წერაქვი. რამდენიმეს ინსტრუმენტებით სავსე სახელურიანი ყუთი ეჭირა.

ბამვლები უკვე აღარ უყურებდნენ მათ. ბადრაბს მხოლოდ კისტოლეთი ეკიდა, თანაც ბადრაბი ერთი კაციდან შედგებოდა, თანაც სამოქალაქო ეცვა, თანაც ბაციეუბლი იყო, თანაც მინუს 6 ჰქონდა სათვალი, ცოტაც მკალოგლობდა, ცოტა კი არა, გვარინანადაც კოჭლობდა.

სანიმუშო ფურნესთან, კურის რიბიდან, ვიღაცა გაფუჭებულმა ქაღმა, ნაკოლკახალი რომ ჰქონდა ღოყაზე, დაუძახა:

– ბარო, აბესალომ, შე ტრიკიანო!

ხიდს რომ გადავიდნენ, აბესალომმა ხელი ასწია და ოცეული ჭადრაკის კლუბთან გაჩერდა. ბადრაბმა პაპა გადაშალა, ვითომ ჩაიხედა, ოთხი ნიჩბიანი ბამოიყვანა და კლუბის კარზე დააკაპუნა. კარი ბაილო და ოთხი გერმანელი კლუბში შევიდა.

ექვსი ბანაწილა მშენებლობაზე.

სამი შეიყვანა ქუთაისისადაცის ტრესტში.

ორს მისცა კლოსკოგუბცები და მავთულები, ბოძებზე რომ ემუშავათ თოვლით გაწყვეტილი კაფშირბაგმულობის აღსადგენად.

აბესალომმა საათს დახედა და ანერვიულდა.

ბანაწილებელი დარჩა ერთი – შულცი.

– რა შემტენე ეს ხაპურხანია? სა სიკვდილში წაბიყვანო შენ? – ჰკითხა გერმანელს.

უცებ აბესალომმა გამოსავალი მოძებნა და შულცს შეხედა.

– გეიცა! შენ აკეთებ კუბოებს თუ ის რიქა?

ჭადრაკის კლუბის სახურავიდან ოთხი გერმანელი თოვლს ყრიდა. ერთ მათგანს სვილენძისფერი თმა ჰქონდა.

– პროფესია? – თითი დაადო გულზე აბესალომმა შულცს.

– ეთნობრაფი. – შულცმა ზრდილობიანად გაიღიმა.

– მაშინ წახვალ ახლა ასე პირდაპირ. – ხელით აჩვენა აბესალომმა.

– ტუტ ცვიტ? – გახედა კირკვის ქუჩას შულცმა.

– ტუტ ცვიტ, ტუტ ცვიტ, ტუტ ცვიტ. არსად არ გადაუხვიო. ზე-ღე-ნი ბა-ზა-რი. მიიცა. – აბესალომმა პაპა ბახსნა, აბიტატორის ბლოკნოტიდან ბოლო გვერდი ამოხია, პაპაზე დადო და ვანძრით დაწერა:

„ამს. ღარჩიას. ამის მომტანმა ბააკეთა კუბო. მიკუბოვია!

„ზურუნველჰყავი სამუშაოთი და ა.შ.“

– ქუთ-აღბილ-მრე-წვე-ლო-ბა. – დამარცვლით უთხრა შულცს აბესალომმა. შულცმა იოლად გაიმეორა:

– ზერ გუთ, ქუთაღბილმრეწველობა.

აბესალომმა შულცს ბარათი გადასცა, მოატრიალა, ჰკრა ზურგში ხელი და ბერმანელი გზას დაადგა.

თვითონ აბესალომი №3 სასადილოსკენ გაიქცა, იქ სუფრა იყო გაშლილი: ცივი ბოლოკი და ცივი ღვინო.

ვასერ!

შულცი ბაზრისკენ მიდიოდა. ვხეხვს წეროსავით მაღლა სწევდა და ვერტიკალურად დგამდა, თოვლი რომ არ ჩასვლოდა ბრეზენტის და ფიცრისგან შეკერილსა თუ შეჭვილილ ვეხსაცმელში.

ბაზრის შესასვლელთან მოხუცი ქონდრისკაცი გადაედო. მოხუცს ბრძელი ჩოხა ეცვა, მუხლამდე სველი. მკლავზე მთლად გამოხუნებული შავი ლენტა ჰქონდა დაკერებული. მოხუცი კოლის ჯოხს, სამ ბიჭრის მუშტუკს და აყალო მიწისაგან ბაკეთებულ ყალიონებს ყიდდა. სჩანს, თვალს აკლდა. შულცისკენ ნაბიჯი გადმოდგა. ბერმანელმა უკან დაიხია, მიიხედა-მოიხედა და ბეჭხე თოკით გადაკიდებული ჩანთიდან ფრთხილად ამოიღო პატარა სათამაშო – ორ ჩხირს შორის კანაფზე ჩამოკიდებული ჯამბაზი. შულცი ერთი მხტრით გვერდზე გადასა და ჩხირებს მოუჭირა. წითელცხვირა ჯამბაზმა წინ და უკან დაიწყო სალტოების კეთება.

მოხუცს ძალი მიადგა სამი წლის ბავშვით. კოლის ჯოხის სისწორის დაწუნება დაიწყო. ბავშვმა ჯამბაზი დაინახა და შულცისკენ გაქანდა.

– მინდა! – უცრემლოდ, მშრალად ატირდა ბავშვი. დედამ საყელოში სტაცა ხელი.

– მინდა! – უმატა უხნეო ბავშვმა, სახე სულ დამუწუკებული ჰქონდა, ყელი კი დაბინტული.

შულცს წასვლა უნდოდა, მაგრამ ბავშვმა თავი უკრა მუცელში.

დედამ შულცს ჯამბაზი გამოსტაცა და მანეთიანი ჩასთხარა ხელში.

– შენც გადაშენდი და შენი ჩამომყვანიცი! – და ბაზარში ბავშვითურთ შევიარდა. მოხუცმა შულცის ბეჭხეზე კოლის ჯოხი დაუშვა.

ბაზრის ჰიშკრიდან მილიციელი ვალიკო ჩიტიანი გამოვიარდა.

– ვასერ! – იყვირა მოხუცმა. შულცს მკლავზე დაეკიდა და მეორე ტროტუარისკენ გაიტაცა.

მილიციელმა სასტვენში ჩაჰპერა. ბაზრიდან ორმეტრიანი მორიბე გამოვიარდა, მკლავზე რომ ეკერა წითელი ნაჭერი.

მორიბე უროსხელა მუშტით დაემუჭრა ორივეს.

– დანკეშენ. – მაღლობა უთხრა ბერმანელმა მოხუცს.

– ე ვაშისტი მაკლდა მე? – ხელი ჰკრა მოხუცმა.

შულცი მოშორდა ამ საშიშ ადგილს. სულ მაღე ერთი ვიწრო და მოკლე ქუჩის თავში აღმოჩნდა, სადაც ქუჩის გამაყრუებელი ხმაური იდგა.

“ თ I ღ თეჭ ”

დამარცვლით წაიკითხა ნამგალ-ჩაქუჩით და ვარსკვლავით დამწვენებული ეს ბრძელი აბრა.

აბრის ქვეშ მყოფი სამი კაცი ხის ჩაქუჩით მუშაობდა. ხმაურის ბარდა ისინი თუნუქის ვეჩებს, ძაბრებს და ჭრაქებს აწარმოებდნენ.

იქვე მისაათე საათს ფლიდა. მას ასე ჰქონდა დაშლილი არაერთი საათი.

მისაათის შემდეგ იყო სამკერვალო, სამკერვალოს შემდეგ – სამჭედლო, მის მერე – საპარიკმახერო, რომელიც ვეტირინარის პატარა ეზოს ემიჯნებოდა, ეზოს იქით კიდევ ერთი მისაათე, შემდეგ ბელადის კორტრეტებით

ბამოჭედილი სამხატვრო სტუდია, იმის იქით სახარატე საამქრო, ღვინის სარდავი, ფხსაცემელების მწმენდავი, მუსიკალური ინსტრუმენტების შემკეთებელი, ყელ-ყურის ექიმი, საზინკლო, უტილის ჩაბარების აუნქტი, რენტგენი, მელოლე და, გოლოს სააკვე და საკუბოვე ცეხი. შულცი აღელდა: საათზე ისევ შესრულდა 6 საათი და 15 წუთი, მესაათების კედლის საათი კი 10-ს აჩვენებდა.

შულცი აკვნების საამქროს მიაღბა. კარი დაკეტილი იყო. კარზე ზეთისფრად ეწერა „მალე მოვალ“. შულცმა ჩაბნელებულ, დამტვირილ ფანჯარაში შეიხედა. საამქრო ჭერამდე სავსე იყო აკვნებით. შულცი მოტრიალდა და მოკირდაპირე კარი გააღო, საკუბოვეში შევიდა.

შუა საამქროში ტაბურეტა იღბა. სამი ინვალიდი, რომელთაგანაც ორს არც ერთი ფეხი არ ჰქონდა, ნახევარლიტრიანი ბანკიდან პრიკუსკით სვამდა მკრთალ ჩაის. მესამე, ცალფეხა, ალიფას უსვამდა კუბოს თავს. ცალფეხას გულზე ორდენების ბარდა სკორტის ოსტატის ნიშანი ეკეთა. შულცმა ქალადი გაუწოდა. ცალფეხამ წაიკითხა, კასტილით მისწვდა შულცს, კარისკენ მიატრიალა, ზურგში ჰკრა და ბარეთ გააბლო.

– სა წევიდეთ? სა დევემალთ ამ ფაშისტებს? – ჩაიბურღლუნა ერთმა ინვალიდმა.

შულცის უკან კარი ბრახუნით დაიხურა.

შულცი ბახარს დაუბრუნდა. ჩანთიდან ამოიღო ფანერის ორი მოკრივე, რომლებიც ორი ჯოხის მეშვეობით ერთმანეთს სახეში წითელ ხელთათმანებს ურტყამდნენ და დაღბა გატყაული ტყემლის ხის ქვეშ. იქვე იღბა მოხუცი ქონდრისკაცი ბეჭე მადეგული პოლის ჯოხით. თოვდა.

შტრაუსის ვალსი

კინოთეატრ „კომუნის“ უკან, ჩიხში, იასამნის ბუჩქი იღბა ბანუვითარებლად, ისე, ტყვილად, მისაფსმელად, და მორცხვად ხარობდა. მის ბარევემო მძიმე წუმავ იყო, რომელსაც ტალღებად საღაფისფერი სითხე ბადასლიოდა. შულცი ბუჩქის უკან დაიმალა და კარის ღრიტოდან ბამოქონილ ბერმანულ დიალოგს უსმენდა. გვერდზე კირკა და ლოგი იყო მიყუდებული. ბაისმა შტრაუსის ვალსი. შულცის თვალიდან ცრემლი დაგორდა.

ვალსი დადნა, დამთავრდა და კინოთეატრის კარიც გაიღო. მაყურებელთა ბრბო ღმუილით გაიქცა საღაროსკენ.

ბუჩქს კაცის ფეხები უახლოვდებოდა. კაცი ბუჩქთან დაღბა და წუმავში ცერა თითის სიმსხო ნაკადი დაეშვა. წუმავს ფერადი ბუშტები მოედნენ.

საქმეს რომ მორჩა, კაცმა ბუჩქს შემოშარა და შულცს მიაღბა. ეს ერმონია იყო.

ერმონიამ თავით აჩვენა, მოგყვიო. უხმოდ გაიარეს კვარტალი, ერმონიამ მიწიდან უკატრონოდ მიტოვებული სამღიუმიანი მილი ამოაქრო, ამოიღლიავა და მძიმე, წითლად შეღებულ კარს მიაღბა. კარზე ეწერა „პარტ კაბინეტი“. ერმონიამ ბეჭი ჰკრა კარს და ორივენი საღარბაოში შევიდნენ. დარაჯი ფეხზე წამოხტა. მიწისფერი სახის ნაოჭებში სიბნელე ჰქონდა ჩაწოლილი. ერმონიამ დარაჯს მილი აჩვენა, მასაც ბეჭი ჰკრა და მარმარილოს კიბეებს დინჯად აუყვა, ბერმანელი უკან მიჰყვა.

გოლო სართულზე კუთხის ოთახს მიაღბნენ. ერმონიამ დარაჯს კარი გააღებინა და ორივენი კინოთეატრის ბალიორკაზე აღმოჩნდნენ.

მეორე ნაწილი დაწყებული იყო.

სითბომ თუ დაღლილობამ თავისი ძნა: შულცს ტკბილად ჩაეძინა.

სიზმარი

პატარა ბერმანული ქალაქი ჰაუხუში. ავიაციას ქვა ქვაზე არ დაუტოვებია. ქუჩაში ყრია საწოლები და ყვავილები ქოთნები. ქალს და რვა წლის ბიჭს ხელით მოაქვთ აბურები. შულცი მათკენ მირბის.

ცრემლები! ხვევნა-კონა!

შულცი გამართმევს აბურებს. შვილი წინ მიდის, სახლის ნანბრევეს აჩვენებს.

შულცი ნანბრევეში დადის. აი მისი ცალი ფოსტლი.

აი ცირკული.

აი ლოგზიკი.

ოჯახი ერთად მუშაობს, აბურებს აბროვებს. შესვენება. შულცს ჯიბიდან ამოაქვს ჭადის ნატეხი, ცოლ-შვილს უძოფს.

აკადემიკოსობა

შულცი აკადია. დაბინტული ხელით დაეხელება ცარიელ კოლონიკში და დროდადრო ჭიშკართან მღვარ კანვოისკენ აპარებს მზერას.

ბოლოს და ბოლოს კანვოიმ ქვევით გაიხედა: ვიწრო აღმართზე

ბერმანელებით სავსე მანქანა იჭინთებოდა.

შულცმა დრო იხელთა, კანაფს მიაბა სამი სათამაშო – შედეგილი

მოკრივეები. კანაფი დაიკაბა და მოკრივეები ბაცოცდნენ ბაღასში.

მავთულხლართის იქით მათ ვარლაგი ელოდებოდა, მოხსნა მოკრივეები თოკიდან და ქვევით გაიქცა ბზისკენ.

ისევ ვასხერი!

ბაზრის შესასვლელთან აყვავილებული ტყემლის ქვეშ შულცი დგას და მცოდნის თვალით თირავს გამვლელებს, აფასებს მათ ყიდვითუნარიანობას და სთავაზობს აბანოს ჯაბრისებს და ელექტროსკირალებს. ყიდის აბრეთვე ბილზებიდან გაკეთებულ ზაჟიბალებს, ჭადის გაღასაბრუნებელ ნიჩაბს, თითისტარებს, კოვზებს, ზურბის მოსაფხან ჯოხებს და კბილის საჩიჩქმებს. შულცს, ცოტა არ იყოს, ფერი მოსვლია.

სიმეტრიული ტყემლის ქვეშ ქონდრის მოხუცი დგას. იმასაც ცოტა მოუთქვამს სული. ვეხზე შულცივით საბურავის პროტექტორის ძირებიანი ფულები აცვია, ესეც აშკარად შულცის ნაწარმია.

მოხუცის საქონელს ბერმანის კულტურული ბავლენა ეტყობა: ტილების სავარცხელს ტარი გაუჩნდა და სეციციალური დანიშნულების ბარდა მქორე პირიც დაემატა – უტილო ხმარებისათვის, სილამაზისთვის. კოლის ჯოხების სისწორე იდეალურს უახლოვდება. ბიშრის მუშტუკებს კლასტმასის გამჭვირვალე თავი ამშვენებს.

– ვასხერი! – უაქცენტოდ ყვირის შულცი და აღბილს წყდება. მოსახვევში უკან იხელება, მოხუცი კარბა შორსაა გაქცეული სხვა მიმართულებით, მარჯვნივ კი არა, პირიქით, მარცხნივ, ზევით, მაბრამ მაინც დასწვია მილიციონერი, წაუქცევია და ვეხებით ამსხვრევს მის ნაწარმს.

შულცი ბულვარს აფარებს თავს და იმწამსვე სეციცო სიტუაციაში აღმოჩნდება. აკაკის კეზლის უკან, სადაც სამღიშმიანი მილი ჰქონდა შენახული კინოსთვის, კამათელს აბორებენ შედანი, სლიკუია და ვეხუია. ფილარმონიის მხრიდან მილიციელის სასტვენის ხმა ისმის და მთელი ჯამაათი სამხედრო წესით იფანტება სხვადასხვა მიმართულებით.

შულცის სირბილი

შულცი სამშვიდობოს რომ გავიდა, დამწვარი სულის უკან, კუთხეში, ქვა ამოიღო კედლიდან, რაც ჰქონდა სვრელში ჩაქარა, ქვა აღბილზე ჩასვა და უკანმოუხედავად გაიქცა ტელმანის ქუჩისკენ.

„ქუთაღბილმრეველობასთან“ მის წინ ცალწენა მიკუბოვე აღიმართა.

უკნიდან უკვე ისმოდა მილიციონერის სტვენა და ყვირილი.

მესაათემ კარი გაუღო. შულცმა შენობაში დურთა თავი, გადაჭრა

სამჭედლო, საპარიკმახერი, კინაღამ წააქცია მკერავი, ისევ მესაათესთან აღმოჩნდა, დაკანიკდა – მილიციონერი სულ ახლოს დარბოდა, ისმოდა მისი

ქვენა, ბინება და სტვენა. მესაათემ გვერდითი კარი გააღო და ძლიერ დატყვიანდა ისევ დახურა – ჰაერის ტალღამ კუბოების საამქროს კარი გააღო და შულცი შიშ შევარდა. ცალფენა მიკუბოვებ ფანჯრისკენ ჰკრა ხელი და შულცი თეთრ ქვებზე, რიონის პირას აღმოჩნდა.

ვიწრო და ცარიელმა ქუჩებმა შულცი სტადიონთან მიიყვანა. შორიდანვე ჭიშკართან შეამჩნია ხალხმრავლობა. ისმოდა ჩასახარი ინსტრუმენტების ხმა, მანქანიდან ჩამოჰქონდათ ბელადების კორტრეტები, ღობის იძით ფრიალებდნენ დროშები.

ჭიშკართან აღზნებულ სტოკა დარბოდა.

ქვევიდან მოდიოდა თეთრებში ჩაცმული მილიციელთა ათეული. შულცი ვიწრო ხვრელში შექვრა, რომელმაც სტადიონთან გაიყვანა. შულციც იმ მხრალ ბაღახში ჩაჯდა, ამას წინათ ვარლამი რომ იჯდა და გაეშხდა.

მეორე სირცხვილი

პირველი, ვინც შულცმა დაინახა, ვარლამი იყო. ვარლამი დელავდა, სულ თავის სამაკატკასთან ტრიალებდა, თანაც ეჭინოდა, რომ კაკუშაძის ქალს არ დაენახა, რომლისთვისაც ტრიბუნის მესამე რიგში საბანებო დედებამ გაბიდა და წითელი ჩითის ნაჭირიც გადაეფარებინათ.

ვარლამის სამაკატკა მტაცებლებს – სლიპუიას, ფეხუიას და შედანიას პატარ-პატარა დროშებით მოუერთავთ, წინ, შუბლზე კი ამერიკული კონსერვის ბანკიდან გამოჭრილი ოქროს ვარსკვლავი დაუჭედებიათ წვრილ-წვრილი ღუშსმნებით.

დროდადრო ვარლამი გადაირბენდა სარბენ ბილიკს და უკანა რიგებში იმალებოდა, რაც ნერვებს უშლიდა კუდრაჭა გობოს, რომელიც წამდაუწუმ ისწორებდა თეთრ გაფთას და წითელ ყელსახვევს იხსნიდა და იკეთებდა.

– ყურადღება! – გაისმა რადიოში კაცის დაყენებული ხმა. – ყველა სკოლა, ყველა კლასი გამოეყოფილ აღბილზე სდემ! გეძლევათ ათი წუთი!

ყველა სარბენი ბილიკისკენ გაიქცა.

შულცს ვარლამი დაეკარბა.

უცებ დაინახა: კუდრაჭა გობონამ წითელ გაბიდასთან მიიბრინა და აღელვებულმა რაღაც უთხრა იმ მსხდომთ. იმწამსვე ერთ-ერთმა პიონერთხელმძღვანელმა, ყურმილი აიღო.

მოედანი გადაიარა წითელყელსახვევიანმა გაუპარსავმა ბოლიათმა. მას ერთი ხელი ვარლამისთვის საყელოში წაეველო, მეორე კი შარვალში.

ვარლამი ჰაერში იქნევდა ფეხებს და ძალიან სასაცილო იყო. მოსწავლეებმა სიცილი დააყარეს, ხოლო საჭვირმა რიტმში მიაყოლა „შორი ბზიდან სატრფოს ველი“.

– ეს ნამეტანია - თქვა მორცხვმა პიონერთხელმძღვანელმა. მას იმწამსვე მიუბრუნდა კაკუშაძე და ტუჩბაუხსნელად უთხრა: „როდესაც ჩვენ საქმე გვაქვს დიდ მასებთან, ნამეტანი არასოდეს არაფერი არ არის“.

ნათქვამით კმაყოფილმა, მცირე კაუზის შემდეგ დასძინა:

– თუმცა მასაც შეეძლო საერთო მასებში ჩაეველო. მაგრამ კმარა სენტიმენტალიზმი! – საქმე, საქმე! – მისწია თავისკენ მიკროფონი, ჩაახველა და დაიწყო:

– ამხანაგებო! სულ რაღაც რვა საათი დარჩა პირველ მაისამდე!

ბაკარცვული საბანძური

შულცი ობენესთან დაეწია ატირებულ ვარლამს, რომელმაც არც კი იცოდა, საით მიდიოდა. მალე ორივე ქვევით მიდგოდა ვიწრო ქუჩით.

მიაღვნენ მრუ კედელს.

ვარლამმა ამოაძრო ერთი აბური, ხელი ჩაჰყო, უკან ამოიღო და გუჭი გაშალა. ხელისგულზე მხოლოდ მტვერი და ერთი დიდი იღო.

მეორე ბაკარცვული საბანძური

შულცმა ხელი წაავლო და ლომბარდისკენ გაიქცენა.

არც იმ ხვრელში არ აღმოჩნდა არაფერი.

ერთი ბანძი გადარჩა!

შულცმა ვარლამი მიატოვა და თავდობილად მივიდა. ვარლამი გასაშრობად კედლიდან ორი აბური ამოყარა და ბანძი ამოიღო.

1 კადშიბნიკი აღბილზე იყო!

ვარლამი რომ გამოჩნდა, შულცი უკვე „ქუთაბილმრეწველობისკენ“ ბარბოდა. კართან დაელოდა, ვარლამს ხელი სტაცა, წინ გაიბლო და საკუბოეში შევიარდა.

ჩხუბი ანბელოთან

ტაბურმეტკაზე პატარა დოქი იღბა და სამი ბოლოკი იდო. ინვალიდებს ღვინოთ სავსე ბანკები ტუჩებზე ჰქონდათ მიღებულნი.

– გუტენ ტაბ! – შულცი ტაბურმეტკასთან მივიდა. ვარლამი გასაშრობად კედელზე მიქულებული ფიცრების უკან შევიდა და ზრდილობიანი ხმით ატირდა.

ინვალიდებმა ბანკები დადეს ტაბურმეტკაზე.

– ცვანი სანტიმეტრენ! – შულცმა ორი თითით აჩვენა ორი სანტიმეტრი და არეულ გერმანულ ენაზე გადავიდა, ძალზე აღფრთოებული იყო:

– აღამიანს ორი სანტიმეტრის გამო შეურაცხყოფას აყენებენ სტალიონზე! – თითები თავზე დაიღო:

– ორი სანტიმეტრი!

შულცმა რკინის საზოგი ბაშალა, 130 სანტიმეტრზე დაალო დაბინტული თითი და გერმანულზე გადავიდა:

– 130 სანტიმეტრი! ხულიბნები სხვისი სამაკატკით მიღიან კარაღზე და 127 სანტიმეტრიანი რომანტიული სულის ახალგაზრდა არ მიღის

– რაო! – დასჭემა უცებ უფესო ინვალიდმა, ბანკა იატაკზე დაანარცხა, მაგიდიდან უჭრა გამოაძრო, ამოატრიალა და ყველაფერი იატაკზე დაყარა. ლურსმენებში, სატეხებში და ბოლტ-ბაიკებში ორდენები და მედლები ეყარა.

– მე თუ მმეტრიც აღარ დავრჩი, კარაღზე აღარ გამეხველება!? რომელს აქვს ზა სევისტოკოლ!? მაჩვენონ ზა ატვაბუ! ზა ობარონუ კავკაზა! ზა სტალინბრად! – ინვალიდი შულცს ყვირილით უტევედა და ორდენებს და მედლებს იატაკზე ურტყამდა მთელი ძალით. გერმანელი შიშით უკან იხევდა.

– გაქვს შენ ზა ობორონუ სტალინბრადა!? – უტევედა შულცს ინვალიდი. – რომელს აქვს სლავა!?

– ახტუნბ! – იყვირა უცებ შულცმა და ხელი ქუჩისკენ გაიშვირა. – ანბელოსი!

მოკირღაპირე მხარეს შინდისფერი ოქელ-კაპიტანი იღბა.

შულცი საკუბოევიდან გამოვიარდა და სამკერვალოს დალაქულ სარკეში თეთრ შლაკიანი კაცი დაინახა. კაცს უსახელოებო ხელები აწეული ჰქონდა და ისაკა მკერავი დაშთავრებულ კრემისფერ ჩხუჩის პიჯაკს უღამბავდა.

ეს იყო ერმონია.

ერმონია ღიღინით მიჰყვებოდა ქალის ხმას რადიოში.

თქვენ კი ბინდათ,

სულ სხვა ვინემს

მიმათხოვოთ მე

შულცი ერთი ნახტომით სარკესა და ერმონიას შორის ჩაღბა.

– რატომ აწვალბ პატარა აღამიანს?!

– ვის?

– რატომ არ აძლევ ვარლამს სამ კადშიბნიკს?! რატომ დასცინი!

– თქვენ რაღაც ბეშლებათ, ძვირფასო.

- შეგიძლია! ანგელოზი ხარ! - იყვირა უშუალოდ.
 - ვაი ჩემ თავს. - წაიჩურჩულა მკერავმა, ნაკვერჩხლებიანი უთო აბურხე დაღბა და იქვე ჩაცუცქდა.
 - მე? ანგელოზი? - ბულწრფელად გაუკვირდა ერმონიას.
 - აბა ვის შეუძლია 250 კილოგრამის სიჩქარეში თვითმფრინავის კარი გააღოს!? შევიდეს და გამოვიდეს შიგნიდან?! ჩემოდნით?! 250 კილოგრამი! ვირაჟზე? - იყვირა ისტერიულად უშუალოდ.
 - თქვენ, ალბათ, ჰაუზშიდან ბრძანდებით?
 - მერე რა?!
 - მერე ის, რომ ჰაუზში ხშირი ნისლებია. ნისლებმა კი მოჩვენებები იცის.
 - საში კადშიგნიკი! ახლავი!
 - ბიგეორებო! მე ერთი უპარტიო მასწავლებელი ვარ და არა ინგლისის სამეფო გეოგრაფიული საზოგადოების პრეზიდენტი, კადშიგნიკი რომ მქონდეს და თანაც საში. - ღიმილით თქვა ერმონიამ და ლაქის ვეხსაცემლი შარვლის ტოტს აუსვ-ჩამოუსვა.
 - ჩათლახ! - იყვირა უშუალოდ და მუხლი ვეხებს შორის ამოართქა.
 - ვაი, დედა! - წულში მოიღუნა ერმონია. შელცმა ორი დარტყმით ძირს დააბლო ერმონია, მაგრამ ის საკვირველი სიმკვირცხლით წამოხტა, ფანჯარასთან მივარდა და დაიყვირა:
 - მილიცია! - ცხვირიდან სისხლი მოსდიოდა. - მილიცია!
- კიდევ ერთხელ დაიძახა და ბეჭებში ქავარჯენი მოხვდა. სამკერვალოში ცალფეხა შემოჭრილიყო და დაუზოგავად ურტყამდა ერმონიას, რომელმაც კიდევ ერთი საკვირველება ჩაიღინა. იბი იოლად, მსუბუქად ახტა მაბიღაზე, შემდეგ ვეხის წვერით ვეხსო საკერავ მანქანას და სამჯედლოში აღმოჩნდა, იქიდან კი ვეტირინარის უბოში, სადაც ძროხას გადაახტა და ისევ სამჯედლოში შევიარდა ყვირილით:
- სილოვანი! პროვოკაცია! ანგელოზობას მაბრალევენ! მიბრუნევენ! სამუშაო უნდათ დამაკარბიონ! რა უნდა ქუთაისში ანგელოზებს?! შენ თქვი რამე, პარტიული ხარ! შენ ხომ იცი, რომ ღმერთი არაა! ღმერთი თუ არაა, ანგელოზები საიდან ბაჩნდებიან ამ ჩათლახებში! უთხარი ამათ, დაუმტკიცე! სილოვანი ღუმდა.
 - თქვი, ნუ ამოიღე სული! არის თუ არა ღმერთი!? - მივარდა გჯედელთან, დაიკლაკნა, ზევით აწეულ უროსა და ბავარვარებულ რესორს შორის თავი შეაპვრინა და ბალურჯებული თვალი სახესთან მიუტანა:
 - ნახე ასე, წინდაწინ გამოუცხადებლად, ვერაბმა ბერმანელებმა რა მიქნეს?
 - ბალურჯებული თვალი მიაღო სილოვანს. - ასე მზაკვრულად შარიკო-კადშიგნიკს მთხოვენ მეორე პრიმერკის ღროს! უსამართლოდ! მუსხანათურად! ეშმურად!
- სამჯედლოში უშუალოდ შემოვიარდა აკოლებული უთოთი. უკან ინვალიდები მოსდევდნენ.
- მოდიან! ბერმანელები! - ერმონია ფანჯრის რაფაზე ახტა და ბრძნობით იყვირა:
 - მაგრამ სტალინი ხომ წყალტუბოშია! - ამ სიტყვებით ფანჯრის რაფას ბეჭი ჰკრა და ბარეთ გადაეშვა, უფსკრულში!
- სილოვანმა ფანჯარაში გადაიხედა, დაინახა როგორ კოხტად დახტა ერმონია თეთრ ქვეზე, ათი მეტრის სიმაღლიდან.
- არის! - აღმოხდა გჯედელ სილოვანს სამარისებურ სიჩუმეში. ფანჯარა ნელა დაიხურა.

ციური საჩუქარი

- უცებ გაღმა სანაპიროზე ისევ გამოჩნდა ერმონია:
- სიკვდილი ოკუპანტებს! - იყვირა მან, ხელი მოიქნია და სამჯედლოში ბაისმა ფანჯრის შუშის მსხვრევის ხმა. რაღაცამ გადაიფრინა, დაამსხვრია სამკერვალოს შუშაც, ქუჩაში მღვარი ოკელ-კაპიტნის შუშაც და მანქანაში ჩავარდა. უშუალოდ ფანჯარას მივარდა:

– დანკე! – დაუძახა ერმონიას, რომელიც კირიკაობით ჭომისკენ მირბოდა. შუღცი მანქანისკენ ბაიძვა.
– კაცი ყოფილა. – თქვა ცალფეხა ინვალიდმა.
შუღცმა მანქანას კაკოტი ახალა და მუშაობას შეუდგა.
ოც წუთში ვარლამის ფეხებთან ათიოდე სხვადასხვა ზომის კალსიბნიკი ებღო. ტროტუარზე ოკელ-კაკიტანის წინა ხიდი და თვლები ეყარა.

პირველი მაისი

ნამღვივლად დილის 6 საათი და 14 წუთი იყო, როდესაც ქალაქ ქუთაისის მილიციის პირველი ბანყოფილების ალაყაფის ჭიშკარი ბაილო და წარმოუდგენელი სილამაზის რაშზე ამხედრებულმა მილიციის უფროსმა პოლკოვნიკმა ვალტერ კაკაურიძემ თამაშა ცხენი ქუჩაში გამოიყვანა. უკან თეთრებში გამოწყობილი მილიციონერები მოჰყვებოდნენ უფრო სავსე და მორცხვი ცხენებით.

სასულე ორკესტრი მანჯურის ვალსს უკრავდა.

წითელი კონარხატის ვარსკვლავებით მორთული ცხენი ვალსს თეატრალურად ცეკვავდა და ასე ცეკვა-ცეკვით მიჰყავდა ორდენოსანი მხედარი ქუთაისის მთავარი მოედნისაკენ.

სტალინის სახელობის მოედანი სამ რკალში იყო მოქცეული: შინაბანი ჯარების, წითელარმიელთა ჯარების და მილიციისა. ვიწრო, რიყის ქვით მოკირწყლული ქუჩები სახეიმოდ ჩაცემული ხალხით იყო გატენილი.

საბარბო მანქანებზე პირამიდულად აღმართული იყო ტრანსპარანტები და ბელადების პორტრეტები. მჭიდრო კოლონებად იდგნენ საკონსერვო ქარხნის მშრომელები.

ბვირაბმშენი ცალკე იყო გამოყოფილი და ორი ქუჩა ეკავა.

ელდეკოს 300 თანამშრომელს თავზე ედგა მუყაოს ელმავალი, რომლის ქვევით ქალისა და კაცის 600 ფეხი ჩანდა.

რიონკის თანამშრომლები ორ საბარბო მანქანაზე იდგნენ და თავისი მოძრაობებით ელექტროშუქს ანახიერებდნენ. დოლის და ელექტრობიტარის თანხლებით ერთი მეორეს გადასცემდა დენს ხელის ლამაზი მოძრაობით, მეორის ხელში მაშინვე ინთებოდა ნათურა, მეორე თითოთი ეხებოდა მესამეს და ა.შ.

40 კვ.მ. სტალინის პორტრეტი ერთსართულიან სახლებს კიდეც უფრო პატარას ხდიდა, რაც სტალინს სიდიადეს გატებდა:

მოედანზე ორი ორკესტრი უკრავდა: სამხედრო და აბრეშუმკომპონატის.

თეთრი შარვლები!

თეთრი სანდლები!

ყვავილები!

ღროშები!

ტრანსპარანტები!

მარტო კაბანოვიჩის სურათი იყო ასამდე!

ფილხას მემაროქნის ლურჯი ხაზებით მორთული თეთრი შრიკა ძლივს მიიწვივდა წინ ბავშვებისა და კალღების თანხლებით.

ორმა ორკესტრმა ერთდროულად დასცხო მხენი მარში. ყველა ნელ-ნელა დაიძრა და სტალინის მოედნის გარშემო ისე დაიწყო ტრიალი, როგორც წყალმა კაბრში.

ჩაიარეს სამხედროებმა!

ბვირაბმშენმა!

რიონკისმა!

ლოზუნებები ლოზუნებებს უსწრებდა!

სტალიონიდან დაიძრა რჩეულთა რჩეული მონოლითური კოლონა.

აი, მოკლე, ფეხის ასაწყობი შეჩერება მოედნის წინ, ერთი წუთით ხელიხელჩაკიდებულ მილიციონერების ჯაჭვი გაიხსნა და რჩეულნი მოედნიდან დაღმართისკენ დაეშვნენ. წინ ფეხშიაა.

ამაღელვებელი წუთი!

ღიაღი წუთი!

მაბრამ ეს რა ხდება!

რა ყვირილია ზევით!? რაშია საქმე?

მთავარი ქუჩიდან ცერად დაკიდებულ ქუჩაზე ისმის ხმაური, სტვენა და ბინება. ორსართულიანი სახლის ეზოდან გამოვარდა ინვალიდთა ჯგუფი, ათიოდე კაცი. ნახევარზე მეტს არცერთი ფეხი არა აქვს. ღვინის ბოთლებს თავს ზემოთ ატრიალებენ. მხოლოდ რკინის ჭიშკარს ჩაჭიდებულნი შულცი ვართხნალებს:

– მე გერმანელი ვარ! მე შენსი მაქვს სახლში დავბრუნდი! – ყვიროდა გერმანულად შულცი. – ამნისტიას ვპარბავ!

ვაი, რომ ვერაფერმა უშველა:

– წამო, შე მოგებლკალო! ამაზე კაი ღროს სა ბაატარებ? – უყვირა ბიბანტმა ინვალიდმა, ჭიშკარს მოსწყვიტა და ჯგუფის შუაში შეაბლო. გამოვარდა მილიცია, მაბრამ უკვე გვიანი იყო.

ინვალიდები მიჰქრიან ქვევით – სტალინის მოედნისაკენ.

ისმის ბრუსენი, უფხეობებს ბორბლებად ტანკის პალშიბნიკები უყენიანთ.

ეს უმართავი ჯგუფი სიჩქარეს კრეფდა კივილითა და ყიჟინით და მათი გაჩერება სულ უფრო შეუძლებელი ხდებოდა.

მათ წინ ვარლამი მიუძღვის სამაკატკით!

არა, ეს არ იყო სამაკატკა!

ეს იყო სამაკატკების სამაკატკა!

აქეთ-იქით, ორ-ორ მეთრიან ფრთებზე ჩითის წითელი ნაჭერია გადაჭიმული ზედ კიდევ უფრო წითელი მატერის ვარსკვლავები აპერია!

რული ოკელ-კაკიტნის უკეთია!

უკან სამაკატკას ვანერის კულიმიოტი „მაქნიმკა“ აბია.

ინვალიდებმა ბაარღვიეს მილიციელთა კორღონი!

– ახლა თეატრი! – იყვირა სტოკამ და ინვალიდებს შეუერთდა.

ინვალიდები მოედანზე შევარდნენ ხმაურითა და ყიჟინით!

– ახლა თეატრი! დამიკავე! – სტოკამ მხიარულად დაუყვირა შულცს, კოდნოსი გადასცა და ხვანჯრის ახსნა დაიწყო.

ასე მიაღწიეს ტრიბუნას, რომლის თავზე აღმართული იყო სტალინის უხარმაზარი კეზლი.

აქ ინვალიდებმა დასცხეს ბურული სიმღერა: „სიცოცხლე ვოროჟილოვს“.

ქუთაისის ეთნოგრაფიული მუზეუმის სახურავზე თეთრ დაუმთავრებელ კოსტუმში გამოწყობილი ანბელოზი იჯდა, წინ წითელი გლით სავსე ალუმინის უფხეო ვაზა ედგა. კურკებს დემონსტრანტებს ესროდა.

წინ მიაბიჯებდა ვარლამი, მის უკან – ცაღფენა ინვალიდი, შემდეგ სტოკა კოდნოსითა და მთელი დასით, მათ უკან კი, საშინელი ბრუსენით და შესანიშნავი კრიმანჯულით მოსდევდნენ უფხეო ინვალიდები.

– დიდება საბჭოთა თეატრს! – ბულწრფელი სიხარულით იყვირა სტოკამ, მხედრულად მკვეთრად მოუხვია და ტრიბუნისაკენ წავიდა, რათა მთავრობას უკეთ დაენახა მისი მსახიობები, რომელთა შორის ყველაზე დიდს, აღზნებულსა და ამხედრებულს, თავზე იხოლენტით დამაბრებელი ჰქონდა პატარა წითელი ღროშა.

– პროვოკაცია! – ტრიბუნაზე დასჭედა კოლკოვნიკმა კაკაურიძემ, სტოკამ მედროშის დანახვაზე მოაწირს გადაუფრინა, შავ რაშს მოახტა და ცხენი ჭენებით ინვალიდებისკენ მიუშვა.

ცხენოსანთა რაზმი უკან ბაკყვა სროლითა და კივილით.

დაკითხვა და გამოძიება

ცარიელი იყო ქალაქ ქუთაისის მილიციის პირველი განყოფილების ეზო.

შუა ეზოში კალმა კვდებოდა უკვე მეოცე წელია. სწორედ ამ კალმის ქვეშ ებღო ვარლამის დამსხვრეული სამაკატკა, ვანერის პულიმოტი, ინვალიდების ურიკები და სტოკას თეატრო-კოლნოსი.

კედლის ბასწვრივ, სიბრძეზე, მიწის ღონეზე, ბისონებიანი სარკმელებიდან ცემა-ტყეპა, ბინება, კივილი და წივილი ისმოდა.

ალაყავის კარი ბაილო და პოლკოვნიკმა კაკაურიძემ აქაფებული შავი ცხენი ეზოში შეაბლო. მას უკან ცხენოსანი და ქვეითი მილიციონერები მოჰყვნენ.

– ვასო! – კაკაურიძემ ცხენიდან ჩამოხტა.

რკინის კარი კედელს დაეჭაბა და კაკაურიძის წინ ტანდაბალი, ჯირკა, ყოჩაღი მილიციონერი ბაიჭიმა.

– ამოიყვანე!

– არის!

ვასო ჩავარდა სარდაფში და იქიდან დაიწყო ინვალიდების ამოტანა და ამოყვანა. სახეები დაღურჯებული ჰქონდათ. შულცის სათვალუს შუშები დამსხვრეოდა. ვარლამი არ უცემიათ, შეშინებული იყო, აპაციის ფოთოლივით თრთოდა.

ინვალიდები შეშასავით დაყარეს შუა ეზოში. შულცი კი კალმას მიაყუდეს. პოლკოვნიკმა მათრახის ტარით ნიკაკი აუწია კირველ ინვალიდს, შულცემ მიუთითა და გვაცრად ჰკითხა:

– ეს ბერმანელი პირველი მაისის პარადზე იყო თუ არა?

– არა. – უპასუხა ინვალიდმა და გვერდზე გაბოროდა. კაკაურიძემ მეორე ინვალიდთან გადაინაცვლა. საათი მოიხსნა, გასაბრილებლად მაჯას შეუხებრა და საათი კარნიხზე დალო.

– ეს ბერმანის უკიონი თუ ბინახავს „აღბიღმრეწველობაში“?

– პირველად ვხედავ. – თქვა ინვალიდმა და თვალები დახუჭა. კაკაურიძემ ვარლამს დაადგა თავზე.

– პიონერი! შე შვიდთვიანო, იყო ეს ბერმანის აბენტი პარადზე თუ არა?!

– არა. – ისე ჩუმაღ ტქვა ვარლამმა, რომ თვითონაც ვერ ბაიბონა.

– დაფიქრდი, მოგეძკალო! იყო თუ არა?!

– არა. – ვარლამი წყალივით ჩაიღვარა კედელზე, შარვალიც სველი ჰქონდა და ფეხსაცმელიც.

მოედნიდან ისმოდა რეპროდუქტორებით გაძლიერებული მარშები, მოწოდებანი, შეძახილები „ვაშა“.

სტოკას ღალატი

– იყო! იყო! და უფრო მეტსაც გეტყვი: რას ვღბავართ აქანე ასე ტყუილა?! წვივით! – სტოკა ფეხზე ახტა, კოლნოსს ხელი დაავლო, ინვალიდებს მიუბრუნდა:

– არ ბრცხვინიათ?! როგორ ამოგბთ ამნაირ ტყუილს?! იყო! იყო! ყველა იყო!

ვასომ, იმწამსვე დაუდო კოლნოსზე აქტი.

– მოაწერე აქ ხელი. – უთხრა კაკაურიძემ.

სტოკამ ვანქარი გამოართვა, დაიძაბა, ენა პირიდან გამოყო, კბილები დააჭირა და ენაბალურჯებული ხელის მოწერას შეუდგა.

ოსეკ ოკელ-კაკიტიანი

ღამაზი ქალი

სანლო არ არი

ღალად დაუკრა მანქანის საყვირმა და ეზოში ნარნართი შემოსრიალდა შინდისფერი ოკელ-კაკიტიანი. რუშთან არავინ იჯდა, სართოლ რუშლი არ ჩანდა, არც წინ და არც უკან.

– აი ჩვენი რულიც! – უკანა კარი გაიღო და ამ სიტყვებით მანქანიდან ლამაზად გადმოხტა ერმონია, რომელსაც ისევ ის დაუმთავრებელი კრემისფერი კოსტიუმი ეცვა, შავი ააფით დაღამებული. მან პალმასთან მჩატედ მიიღბინა, დაბღუბული რული აიღო და სიხარულით აჩვენა მილიციის სერჟანტს.

– ხომ ვამბობდი, სადღაც აბღია ისე, ტყვილა, უსარბებლოდ.

– რული არ ყოფილა მაშსდამე – თქვა მილიციონერი ვალიკო ჩიტიანმა, პირში სასტვენნი ჩაიღო და მიწაზე დაჯდა.

– რა დღეა დღეს? – იკითხა კაკაურიძემ, თან ურული ოკელს თვალს ვერ აშორებდა.

– პირველი მაისი, კვირვასო ვალტერ! დამაბვიანდა ხომ? – და ერმონია სწრაფი ნაბიჯით კაკაურიძისაკენ დაიძრა.

– რა ძნელი ყოფილა პირველ მაისს ურულიდ სიარული, ჩემო ვალტერ! ბისინჯიანთ? არა? აუცილებლად უნდა სცადოთ? ეს რა ბაჭვით? – ერმონიამ კაკაურიძეს ხელიდან გამოსტაცა სტოკას მიცემული ჩვენება, უცებ გადაავლო თვალი და სახეში ატაკა კაკაურიძეს:

– წაიკითხე! წაიკითხე! ხმამაღლა! ყველამ გაიბონოს!

– ფურცხვანიძე – დაიწყო კაკაურიძემ.

– ხმამაღლა! – იწვილა ერმონიამ.

– ფურცხვანიძე

– ეს უკვე წავიკითხეთ!

– ფურცხვანიძე სტოკა ათასცხრასხუთი წლის რევოლუციის ძე. – წაიკითხა კაკაურიძემ. ერმონიამ ბულზე მოკიდა ხელი კაკაურიძეს:

– და ეს უნდა გამოგიგზავნო სპეცფოსტით მე!? თბილისში?! ამის ღირსი ვარ, შე ბეშუმჩათლახო?! – მკერდში გაბუნით ურტყამდა მუჯს კაკაურიძეს. კაკაურიძე გაწითლდა, გაწითლდა, სისხლით აივსო, ხელი ხელზე ჰკრა ერმონიას, ელვის სისწრაფით დააძრო პისტოლეტი და იბღავლა:

– შენ ვინ ჩემის შაშა და კოლა ხარ?! გაბათავო აღბილზე, შე ბეშუმჩათლახო! – კაკაურიძემ სროლა დაიწყო.

ერმონიამ მიწიდან სტოკას კოდნოსი აიტაცა, კეფაზე მიიფარა, ყვირილით და ქაღალდის ფრიალით ინკლიკანტურად გაიძვა ოკელისკენ:

– და ეს სიახანდი ანტი-ღიშრინები მე თქვენ უნდა გამოგიგზავნოთ, ამხანაბო სტალინი?! მოსკოვში?! კრემლში?! – მირბოდა ოკელისაკენ ერმონია და ყვიროდა სასოწარკვეთით. მის ბარშემო ტყვიები წუროდა.

– და ეს ბოდვა თქვენ უნდა წაიკითხოთ, ამხანაბო სტალინი?! – ცრემლიანი ხმით შეჰყვირა ერმონიამ, ოკელის კარი გააღო და მანქანიდან სათუთად გადმოიყვანა ტანდაბალი კაცი.

კაკაურიძემ პისტოლეტი ზურბს უკან გადაიტანა, ნელ-ნელა უკლო სროლას და აღბილზე გააშეშა.

ეს გახლდათ სტალინი!

იოსებ ბესარიონის ძე სტალინი!

სტალინი უქულოდ იყო, ორღენებით მორთული სამხედრო კიტელი მობღუბული ჰქონდა რიბითი ჯარისკაცის ქვედა პერანგზე, ხაკისფერი შარვალი ჩატანებული ჰქონდა დამტვერილ ჩემბეგში. უუბლი და ლოყა დაკაწრული ჰქონდა მაყვლის ბუჩქებში გამოვლილივით. დაღლილი ჩანდა.

– სტ სტ ნი ან და რანდა ან და რანდა და ანდა რომელი? – თავისთვის უიმედოდ ჩურჩულებდა მილიციონერი ვალიკო ჩიტიანი სასტვენით პირში.

სტალინმა მიიმედ შეხედა კაკაურიძეს, გადახედა ეზოს და მანქანაში დაბრუნება მოინდომა, მაგრამ ერმონია გადაელობა.

სტალინმა ბრძლად ამოისუნთქა და თვალები დახუჭა.

– ამხანაბო სტალინი! – ერმონია ბელაღს აჩქებდა სტოკას ქაღალდს, - ცალი თვალით გაეცანით! ჩემი ხათრით! აი, რას გვწერს ეს აქლემვეფხვი! სტალინმა ჩახედა სტოკას ხელმოწერას, სახე არ შეცვლია.

– ამხანაგო მოლოტოვი! – ერმონია აღბილიდან მოწყდა და მანქანას შემოუბრინა, კარი გააღო და ზრდილობიანად, მებრამ ღონივრად მოლოტოვი გადმოიყვანა მანქანიდან.

სტალინი მანქანაში შვებით ჩაესვენა.

მოლოტოვს ზოლებიანი პიჟამო ეცვა, თავზე შავი შლაპა ეხურა, მკლავზე პირსახოცი ჰქონდა გადაბდეული. ხელში მინერალური წყლების მუშტუპიანი ჭიქა ეჭირა, რომელზეც ოქროს ასოებით „წყალტუბო“ ეწერა და ასევე ოქროს ასოებით „მოლოტოვის ვარო“.

მოედნიდან ისმოდა ქუთაისის გაერთიანებული ბუნდის სიმღერა:

ნუთუ არ ბენატრება
ის აღბილი, ის მხარე,
სადაც ვეხი აიღბი,
სადაც ბუღით იხარე?

– და ეს დავერა დიდი ბელადის სამშობლოში! ამხანაგო მოლოტოვი! ბესმით, რას მღერის ხალხი?

მანქანაში ვოროჟილოვმა სტიჰკინი დააძრო, შეაყენა და სტალინს გადაჭრით უთხრა:

– მომენტის ბაშვება არ შეიძლება! ამ იდიოტმა თვითონ მოგვიყვანა მილიციაში! მორჩა ჩვენი ექსკურსია! მაბას ეწყება აწი ექსკურსია! – ვოროჟილოვმა საათს დახედა: – ათია! თქვენ პროცედურაზე არ ხართ! მზადება №1! – გადახედა ქუთაისს: – ორ წუთში ამ საქათმეზე ავიაციანა გადაიფრენს! ხუთ წუთში ბენერალი ვლასიკი აქ იქნება! დადბა დრო, ამხანაგო სტალინ! წამში ავიყვან!

– ვერ აიყვან.

– მივანვრიტავ!

– რა ცუდია, კლიმენტი, რომ სასულიერო სემინარია არ დაბიმთავრებია. – ჩაილაპარაკა თვალმუცხუღმა სტალინმა.

– რატომ?

– მაშინ ბეცოდინებოდა, რომ ეს ერმონიაა.

– ვინ ერმონია?

– ანბელოზი ქუთაისის.

– ბევედრებით, ამხანაგო სტალინ, ჩემი სახელი არავისთან წამოგცდეთ! – მანქანაში თავი შემოჰყო ერმონიამ. – თქვენც, კლიმენტი! შემიკლავენ: ეს დეიჭირეო! ელაგობა გაუსწორეო, იმას ის მოტეხეო! თქვენ ვერ წარმოიდგენთ, რამდენს სურს ქუთაისში მეზობლის ვეხის მოტეხვა! რამდენი ელაგია 1913 წელთან შედარებით! მე ვერ აუვალ ამდენ ღოცვა-თხოვნას! – ერმონიამ ისევ გააღო კარი და სტალინი გადაოაბრძანა.

ვოროჟილოვმა საათს დახედა:

– ათი საათი და ორი წუთი!

ამ დროს ერთი ბრძელი, განუწყვეტელი და გაუთავებელი ჭიქა-ქუხილი გაისმა. ქალაქის თავზე თვითმფრინავების პირველმა ოცეულმა გადაიფრინა. რამდენიმე წამში მას მეორე ესკადრილია მოჰყვა.

კუხიან ქუთაისზე არაწკუნდენ კრამიტები.

– ვაჟა! – აყვირდენ მოედანზე დემონსტრანტები.

ორმა ორკესტრმა ერთად დასცხო! ქალაქის გაერთიანებულმა ბუნდმა ხმას მოუმატა და სიმღერა ქუთაისს გასცდა!

– დიდება დიდ სტალინს! – ბრუხუნებდენ რეპროდუქტორები.

– ვაჟა!

საფიხიის იქით რომ ბორაა, იმის თავზე გამოჩნდენ ტანკები. მათ კატიუშები მოჰყვებოდნენ.

– ვაჟა დიდ სტალინს! – იყვირა ერმონიამ და სტალინი მილიციის კიბის მეოთხე საფეხურზე დააყენა.

– ვაჟა ჩვენი გამარჯვებების სულიჩამდგმელს!

ერმონია ეხოში დაჰძროდა, ინვალიდებს გწყობრში აყენებდა.

- ვაჟა! - ყვიროდნენ ინვალიდები.
- ვაჟა! - ყვიროდა ვარლამი.
- საფიჩხიიდან კატიუშების ბრუსუნი და წუილი მოისმა! რაკეტებმა ნაკუწებად აქციეს ერთი უკატრონო ღრუბელი და ქუთაისს სეტყვა დაატყდა.
- ვაჟა! - ყვიროდნენ ინვალიდები, თვალებიდან ღაჟა-ღუპით ჩამოსდითოდით ცრემლი.
- ქუთაისლების ფეხქვეშ მიწა გუბუნებდა.
- ვაჟა კომუნიზმს! - ყვიროდნენ მილიციელები. ერმონია მათ იმჟამსვე სათავგებო ჩაუღბა და ოცუული სტალინის წინ ჩაატარა.
- სტალინი უძრავი თვალებით ცაში მოძრავს უყურებდა.
- ვაჟა კომუნიზმის გამარჯვებას მთელს მსოფლიოში! - იყვირა ალტაცებით კაკაურიძემ, ერმონიამ კი მჭეძარე პირველი ხმით მხედრულად დასცხო:

დიმტი-ტარო დამტი-ტარო
 თავმჯდომარეს დიდი ტარო,
 ღარიბსა და ბაჭირვეზულს,
 პატარა და ჭყინტი ტარო!

მათ უკან ინვალიდები მოჰყვებოდნენ. ინვალიდებს ვარლამი მოსდევდა წითელი სამაკატკით.
 შულცი პალმასთან მუხლებზე დაეცა და თავი ზღვის ბალახში ჩადო:
 - ღმერთო ჩემო! ნუთუ ველარსოდეს ბნახავთ ჩემო შვილო და ცოლო?!
 ჩემი ამნისტია! ჩემი ერთადერთი შანსი - ბუტბუტებდა გამგრალი ტუჩებით.

რადაცას იმნაირს ბრძნობს ქუთაისი

ცა სულ დაფარა თვითმფრინავებმა.
 ატირდნენ ბავშვები.
 მწვანე ყვავილნარზე ტიკარაძის ძროხა აბღავლდა.
 კაღლები აღარ ყვოდნენ, კუდები აკრიფეს, შეუმჩნეველ აღბილებში დაიმალნენ.
 ფილხასა მემაროქნემ კიბის ქვეშ შეაბორა სამაროქნე.
 რაც სტალინის სახელობის მოედანზე ხდებოდა, იმას მართო სინარულს ვერ დაარქმევდი.

3HC-110

მილიციის ეზოში ექსტაზმა და თავდავიწყებამ კულმინაციას მიაღწია.
 თავბასულმა ერმონიამ კიბის პირველ საფეხურზე ვოროშილოვი და მოლოტოვი დააყენა. ოკელიდან გუდიონიც გადმოსვა და გვერდზე მიაყუდა კიბის ვიცარივით. გუდიონი ამოტრიალებულ თვალებს ვერ აშორებდა კაკაურიძის რაშს. ტუჩები ყურისკენ გადაიტანა და პირბაუსხნელად მოლოტოვს ჰკითხა:
 - ვისია?
 მოლოტოვმა არ უპასუხა და ვოროშილოვის იქით გადავიდა.
 სტალინი თეთრი იყო ბაიასავით. ცაში იყურებოდა. დანა პირს არ უხსნიდა. სტოკა ეზოში დარბოდა და კოდნოსს ეძებდა, მერე მანქანის ქვეშ შექცრა, იქიდან გამოიტანა და ხვანჯრის ახსნა დაიწყო:
 - ახლა თეატრი! - იყვირა სტოკამ, მაბრამ სტალინის მრისხანე მზერა რომ დაინახა, აღბილზე გაშეშდა. ერმონიას სტალინის გამოხედვა არ გამოკარვია, სტოკასთან გადახტა ქურციკივით, მამაკაცობაში ხელი წაავლო და მაღალი ხმით იყვირა:
 - რა ღროს შენი თეატრია?! - ერმონიამ ქვევით დაქაჩა სტოკას დასი. საბრალოს ტკივილისგან სახე დაიჭმუჭნა.

- ვის აჩვენებ, უბედურო, შენ დაღბმას?! როდესაც ამ ყველაზე ბენიალური რეჟისორი ღბას და ოდერიდან სერჟანამდე მილიარდი ყავს შენნაირი მსახირობები! - კათონით თქვა ერმონიამ და მოედინისაკენ გაიშვირა ხელი. სტალინის სახეზე მკრთალმა ღიმილმა წამიერად გადაირბინა.
- დიდება საქვარელ სტალინს! - ყვიროდა კაკუშაძის ძალი.
- ვაჟა! - ყვიროდა მოედანი.
- ვაჟა! - იყვირეს მილიციელებმაც.

შენ დიდება, შენ სალაში,
შენ ჩამოსვლას გაუმარჯოს!

მღეროდა მოედანი.
სტოპამ ხვანჯარი შეიკრა და ინვალიდებს შეუერთდა, ზედა-ხორა რომ მოაწყვოს კიბესთან, სტალინს რომ შეხებოდნენ ხელით. ამ დროს ასთავიანი მხეცი აბლავლდა და მილიციის ეზოში ყალყზე შემდგარი მოტოციკლებები შემოვარდნენ! მათ შორის უხმოვ, მეფურად გაიარა ზის-110-მა, კიბესთან დაამუხრუჭა და შელესავით იწყო რხევა.

ალაყაფის კართან ტანკი დაღბა ბრუსუნით.

ეზო ავტომატიანმა სპეცრაზმმა აავსო.

სტალინის შავი ღიმიუნი ჯერ არ იყო ჩაწყნარებული, ჩესტადებული ბენერალი ვლასიკი რომ გადამოხტა. სტალინი ჩქარი ნაბიჯით წავიდა ღიმიუნიდან.

- ასე უცებ გვტოვებთ ამხანაგო სტალინ?! - სასოწარკვეთით იყვირა ერმონიამ და სტალინს გამოეკიდა:

- დარჩენილიყავითსავით! ცოტასავით!

ერმონიას წინ ბენერალი ვლასიკი და ორი ავტომატიანი სპეცრაზმელი კლდესავით აღემართა.

ერმონია დაიბნა, აქეთ ეცა, იქით ეცა, თან განუწყვეტლივ, საცოდავად ყვიროდა ცრემლიანი ხმით:

- დარჩით, რა

უცებ ერთი სპეცრაზმელის ავტომატის სამიზნეს მესკიელა ჩიტი უწესოდ დააჯდა და კუდი შეუფერებლად ააკანკალა სტალინის მხარეს.

სპეცრაზმელმა ჩიტი აიძნია, ჩიტს მეორე ავტომატზე უნდოდა გადახტომა, მაგრამ მეორე სპეცრაზმელმა დროზე გასწია ლულა. ჩიტი ჰაერში ავრთხილდა და ბენერალ ვლასიკს ილღიაში გაუძვრა. ბენერალმა მოიხედა. ჩიტი გაძრა, მის მაგიერ უცნაურად ფართხალებდა ერმონიას სახე, თითქოს კანტუზია აქვსო, ყურებთან ფრთები ავართხალებდნენ წამიერად, შემდეგ გაძრნენ. ბენერალს უნდოდა მისწვლომოდა, მაგრამ ერმონიას თავი უკვე შექოვილი ჰქონდა ღიმიუნიში.

- რა ბეჩქარებათ ამხანაგო სტალინ! - ისმოდა ღიმიუნიდან ერმონიას ხმა. ბენერალი ვლასიკი მივარდა ერმონიას, მკლავში ჩაეჭიდა, მაგრამ სტალინმა თავი გაუძნია, მოშორდი აქედანო, და ბენერალიც გვერდზე გადაბა.

- დღეს უქმე დღეა! კირველი მაისი! - ემუღარებოდა ერმონია სტალინს. - ხალხო, რას გაჩუმებულხართ! დარჩენილიყავითსავით!

- სავით! - აბლავლდა ეზო.

- სავით! - ყვიროდნენ მილიციელები.

- სავით! - ტიროდნენ ინვალიდები.

- სავით! - უკანკალებდა ხმა სპეცბანყოფილების მემანქანე ლიუბას, რომელსაც დიდი ბრძნობისაგან უთრთოდა ბისონებში გამოყოფილი ხელები.

- რა სინაზე, რა ბულწრფელობაა ამ ხმებში, ამხანაგო სტალინ! - ჩქარ-ჩქარა ეშხნებოდა ერმონია ბელაღს. - ძნელი ცხოვრებაა! ცალ ფეხსაცმელს იპარავენ ორფეხიანები! ო, სწორი ბრძანდებით: ქუთაისი ბათახსირდა! ბუშინ, ზელები გახარში გადანაშთმა საათის მქანისში მომპარა, ამხანაგო სტალინ! აი, რა ჩამიდო შიბნით! - ერმონიამ საათი გახსნა და გაგზა

ამოიღო იქიდან. – დავიჭირეთ! ისეთი რამე მოვიბოლოთ, კაცობრიობა თრთოლდეს და კანკალებდეს თქვენს წინაშე!
ერმონია მისწვდა ვარლამის სამაკატკას, სტალინს მიაერთვა ფანჯარასთან.
– აი, რა გაუკეთა ჩვენმა გერმანელმა ოკუპანტმა უბრალო საბჭოთა პიონერს! მთელი ღამე არ ყოფილა ზონაში! ღღუს კი, ათ საათზე, ამნისტირებულთა სიიდან უნდა ამოიღონ! მშვიდობით რენკლევასუბ!
ამხანაბო სტალინ! მთელი ქუთაისის სახელით!.. და არა მარტო ქუთაისელების! ჭიათურმარბანეცის! მიეცით ამნისტია გერმანელ ვულცს! ბოდიშით! – ერმონია 180 ბრადუსით მოტრიალდა, მოიღუნა და ხელი ჩაიყო უკან, შარვალში, საჯღომის ქვევით:
– რა უბედურება გვჭირს, რომ დღემდე ყველაზე საჭირო ბარათებს პროჭვი ვინახავთ! საბჭოთა მწერლები ხომ არა ვართ! აი, აქ მოაწვირეთ ხელი, ამხანაბო სტალინ!
ერმონია, ქაღალდი კარკრიზზე დაუღო სტალინს.
– აი, აქაც, სადაც ჩიტუნიაა, საყვარელო სტალინ!
სტალინმა ავტოკაღამი გამოსტაცა მოლოტოვს და ყადაგადიანად, მიუღ ქაღალდზე გაშალა ხელმოწერა. მძლოლს თავით აჩვენა, მიღიო და მანქანა დაიძრა.
ერმონია ჩამოეკიდა მანქანას და სტალინს ცხარედ ჩახურჩულა ყურში:
– ამხანაბო სტალინ, დარჩენილიყავით. თქვენ ხომ პროფესიით მღვდელი ბრძანდებით? ერთ მოკრძალებულ ეკლესიაში ჩაბვიტარებლით პატარა წირვას! ეს ხალხიც მოინანიებდა, თქვენც – დათაფლული ხმით ეუბნებოდა ერმონია სტალინს.
სტალინი ნელა ჩაეშვა მწვანე ინგლისური ტყავის საჯღომში.
სტალინმა წამით, მხოლოდ წამით, დახუჭა თვალები, დახუჭა და დაინახა:

კალოშები

მთის წვერზე, მწვანე ბაღახზე, პატარა მწყემსის სამლოცველო.
სამლოცველოს წინ ბავშვები, მწყემსები და ცხვრები.
ანაფორაში ჩაცმული სტალინი ეკლესიიდან გამოდის ჯვრით ხელში.
შეხზე კალოშები აცვია. წინდაში ჩატანებული აქვს შარვალი, ზურბზე ქერტილი აყრია.
უცებ გაეშემო აბრუსუნდნენ ტანკები.
არტილერიის გამაყრუებელმა კანანადამ ააზანზარა მთები!
აკანკალდა სამრეკლოში ზარის ენა.
აფრთხილდა შესაწირად მოყვანილი ვარია და ხტუნვა-ხტუნვით იწყო წრიულად სირბილი ავადმყოფი ბავშვის ბარშემო.
ცა დააბნელა თვითმფრინავებმა!

შავი რაში

სტალინმა რისხვით შეხედა ერმონიას და მთელი ძალით ბრტყლად ჩაარტყა ჩიბუხი მძლოლს მელოტ თავში:
– კაშოლ! კაშოლ! – დასჭემა სტალინმა.
ოთხმა ელვამ გადაურბინა ქუთაისის ცას წინ და უკან.
ბასკდა ცა!
აწივლდნენ თვლები და აღბილიდან მოწყდა ლიმუზინი 01.
მანქანა ჭიშკრიდან გავარდა და ბოლში გახვეული ტანკების კოლონაც მიჰყვა ბელადს მთელი სიჩქარით!
ერმონია მკვირცხლად მოუბრუნდა ეზოს და მილიციელებიკენ გაქანდა.
– სასწრაფოდ! – ხელი გაიშვირა სარდაფისაკენ. – შაშუმ ბოხებო! აბა! ყველა კადვალში! თვიღდაკითხვა! თვითგამოძიება! მწერლების თვითმასაში! ჩეშმებით! ყბებში! კერძო და პირად ყვერებში!

– ზა როდინუ! ზა სტალინა! – იყვირა ცალფეხა ინვალიდმა და კასტილი ჰაერში დაატრიალა. ყვირილითა და წივილით დაიძრნენ ინვალიდები მილიციელებისაკენ. მილიციელები ქუნძულით, გასწრებით და შეჯიბრით ჩაეყარნენ სარდავში. ინვალიდები უკან მისდევდნენ ვიწრო პანდუსით. ვარლამმა ხელი სტაცა ჩიტინანის სასტვენს და ჯიბეში ჩაიღო. მილიციელები სარდავში ჩაცვივდნენ, რკინის კარს რკინის ურდული დაადეს საბუღალბულოდ და თვითკრიტიკას მიეცნენ მძიმე ბინებით, ხუთფუთიანი პანდუსებით. ერმონიამ ტრანსპარანტების უკნიდან ველოსიკელი გამოათრია და მთელი სიჩქარით გაუბორა შულცს. მერე რული აიღო და ოკელისაკენ გაიქცა. – ახ, და! – ბაახსენდა, გაჩერდა და რული ვარლამს გადაუბღო. – მომყვით! – მოახტა ერმონია კაკაურიძის ცხენს, შეათამაშა, მიუშვა და მშვენიერმა შავმა რაშმა ჩუსუნჩის დაღამებულ კოსტიუმში გამოეყოფილი და თეთრი ბარსელინოს ფლაკიანი მხედარი ჯაჭვის ხილისკენ გააქანა! აბრეშუმის თეთრმა კაშნემ არქიელის ბორაზე გადაიფრიალა. ვარლამი მიჰქროდა მის წინ, სამაკაატკით, საშინელი სიჩქარით. უკან მოსდევდა ველოსიკელს ჩაფრენილი შულცი.

წყალტუბოდან ქუთაისში მიმავალო ქარო,
თუ მაისის ქუთაისმა გკითხოს ვინა ხარო,
უკასუხე, რომ სუნთქვა ხარ, არ კი უთხრა, ვისი,
ისეც თვითონ მიგიხვდება ჩემი ქუთაისი.

მღეროდა სამი რაინდი: ერმონია, შულცი და ვარლამი. სათაფლიის ტყიდან ბანოჯამდე, წყაროვდე, თითქმის „გვირაბმშენამდე“, ყველა სულიერი გამოეფინა: ბარეული ლომები, გაველურებული ვეფხვები, ბალანჩივანები, ბურეშიკები, ბრეზვანები, ფარშავანები, ალავიძის თხა. ყველა მოსდევდა მათ და ტკბებოდა მათი სიმღერით, ვიდრე სამი მხედარი ზონაში არ შეიჭრა და კოლონიის აღმინისტრაციულ ბარაკთან არ დაეჩქო.

ბანშორება

იმაში, ამაში, საბუთების გაფორმებაში, შემოდგომაც დადგა.
რატომ?

იმიტომ, ალბათ, რომ №37951599-39, СССР, ოტტო შულცის ბანშორებას საქართველოსთან უფრო სეპლიანი ფონი ჰქონოდა. წვიმა, ვიშველი ტოტები, სველი ფოთოლი ლოყახე და სუსტად ამოსუნთქული და არჩასუნთქული, გაუთავებელი ქარი სამტრედიიდან. შულცმა ახალ ტელეგრაფიაში, გუშულატით თავზე, ფანერის ჩემოდნით ხელში კოლონია დატოვა, ზონიდან გამოვიდა სწრაფი ნაბიჯით და საქუსლიისკენ წავიდა, საქუსლიიდან კი ქვევით დაეშვა, გაბუის სახლისაკენ.

დანქეშონ

ეზო ცარიელი იყო.
წვიმდა.

სახლის კარს ნელა აქანავებდა ქარი. შულცმა სახლში შეიხედა. გეგია სახლში არ იყო. ბუხრის თავზე გაბუას ბაღიღებული სურათი იღო, გაქვითლებული და ნაწვიმარი. შულცმა სახლს შემოუარა, კედლიდან ქვა ამოიღო, ხვრელში ჩააწყო ჩაქუჩი, სანტიმეტრი, ზაჟიბაღკა და ქუშტის ცირკული, მერე ქვა თავის ალბილას დააბრუნა და საწნახელზე ჩამოწდა. სახლის კუთხეში კანაფის სკლინტიანი ნაკუწი და ქათმის უღელი ეგდო. შულცმა ცას ახედა. ღრუბელი მოლურჯო ნაცრისფერი იყო.

გერმანელი ტყვეები თეთრი მიწით დატვირთულ ვაბონეტკას მოაბოროებდნენ ბვირაბიდან.

შულცმა ხელები ჯიბეებში ჩაიწყო და კიდევ ერთხელ შემოუარა სახლს. ტყემლის შიშველი ტოტიდან სველმა ბელურამ ჯერ მარჯვენა თვალით ჩამოხედა შულცს, მერე მარცხენათი, მერე მეზობელ ტოტზე გადაფრინდა. შულცმა ჩემოდანი აიღო, სახლს ჩესტი აუღო, მოტრიალდა და გზას გაუღბა. ქუთაისი რომ გამოჩნდა, წვიმაც შეწყდა და მზემაც გამოანათა.

ქ. ქუთაისის რკინიგზის სადგური

პერონი ცარიელი იყო.

მოსაცდელი დარბაზის კართან პაღშიბნიკებიან ფიცარზე ინვალიდი იჯდა. წინ ცარიელი კონსერვის ბანკა ედგა სამათხოვროდ.

ტუალეტიდან ნელა გამოვიდა სადგურის წითელქუდიანი მორიბე, თადარიბის მილიციის პოლკოვნიკი ვალტერ კაკაურიძე. ვალტერმა შარვლის ღილები შეიკრა, პერონს გახედა, ინვალიდი დაინახა, წითელი და ყვითელი დროშა იღვლიაში ამოიღო და ფიქრებში წასულმა ნელა იწყო პერონზე სიარული. ალბათ ასევე ჩაუვლიდა ინვალიდს, იმას რომ მოულოდნელად მთელი ხმით არ დაეწყო სიმღერა.

ვალტერ კაკაურიძემ სწრაფად მოტრიალდა, დაიხარა, ინვალიდს უბიდან ბოთლი ამოუძრო, კედელს მიაწარცხა, აიტაცა ინვალიდი და ფოსტის ქუთზე შესვა, ასფალტიდან ერთ მეტრსა და ოცდაათ სანტიმეტრში.

შეებ ხმაურით გაიღო სადარბაზოს კარი:

– ვალტერ! ბაისმა ქალის ისტირიული ხმა.

თამარა კაკაურიძემ ნერვიულად უქნევდა ხელს.

თავზე მასაც წითელი ქუდი ეხურა.

კაკაურიძემ მოსაცდელ დარბაზში შევიარდა.

ფოსტის ქუთზე მყოფი ინვალიდი კედელს აეკრა, რომ არ

გადმოვარდნილიყო და უსუსურად დაიწყო აქეთ-იქით ქურება. ვიწველელს ეძებდა.

ამ დროს პერონზე შემოვიდა შულცი, მეორე ღიანდაგზე კი ხუთვაბონიანი შემადგენლობა ჩამოდგა ორთქლმავლის სტვენით და ბრუნუნით.

– ოტოია! – აყვირდა ინვალიდი. – სად იყურება ეს მკვლარქალი?!

შულცი ვერ მიხვდა, რომ მას ეძახდნენ. ბოლოს, როგორც იქნა, გაიხედა ინვალიდისკენ.

დადო ჩემოდანი, გადადგა ორი ნაბიჯი.

– ჩემოდანი! ჩემოდანი, შე გამოსირებულო! – დაუყვირა ინვალიდმა. – ვეღარ მიხვდი რა ქვეყანაში ხარ?!

შულცმა ჩემოდანი აიღო, ინვალიდთან მივიდა, მიხედ-მოიხედა და იღვლებში ხელები გაუყარა.

– კაკაურიძის საკუთარი მშობელ-დამსმელის (*ორთქლმავლის კივილი*), კეთილ (*ორთქლმავლის კივილი*), – უყვიროდა ქურში შულცს.

შულცმა ინვალიდი ფრთხილად გადაიხედა გაქანზე.

– ნახე, ბიჭო, რა მიქნა! – აჩვენა ინვალიდმა ასფალტზე ნამსხვრევები, თითი ჩააწო, ასუნინა. – ჭაჭა, სტოპრო, ბიჭო! კაკაურიძემ, შენი ცოლ-შვილის (*ორთქლმავლის კივილი*)! – გამოსტაცა გამვლელს კუნძიანი ჯონი, ხის უთოები მიწას ზედიზედ დაარტყა, თავი კარს დაუმივნა, რეკა და მოსაცდელ დარბაზში შევიარდა.

შულცი ამგის ბართულუბას არ დაელოდა, ხელი სტაცა ჩემოდანს და მატარებლისკენ გაიქცა. სამი ნაბიჯის გადადგმაც ვერ მოახწრო, რომ ჭიშკარი გაიღო, მგზავრების ურდომ გაიტაცა და ვაბონს მიახალა. მხოლოდ ერთი დედა არ ტოვებდა შვილს, დანარჩენს არავინ ახსოვდა, ერთმანეთზე გადადიოდნენ, იბინებოდნენ, ყვიროდნენ. ლოკომოტივის კივილი, ორთქლის ბოლქვები, 24 ბორბლის ადგილზე ტრიალი და მძისრეების სტვენა ახუთასებდა ამ ბრძოლას.

ტალღამ შუღცი ჩემოდნიანად მოიტაცა, ვაბონის 60 სანტიმეტრიან კარში შეიტანა და ვანჯარასთან დააბლო. მის ბვერღზე მჯდარ, თავდაბინტულ პასაჟირს მუხლებზე სავადმყოფოს ტუმბოჩკა ელო. უკნიდან შუღცს ჩემოდანი აწვებოდა. ფხეხეში თხა რქებისთვის აღბიღს ექებდა და ქვევიდან ურტყამდა მაბიღას. გავშვი ტიროდა და დედა კი ამ ჭეჭყვაში ვერ ახერხებდა მის პირში კუქუს ჩადებას.

ორთქლმავალმა კივილს უმატა და მატარებელიც გაბოროდა.

შუღცმა ვანჯარაში გაიხედა. კერონი ცარიელი იყო. მოსაცდელი დარბაზის კარი გაიღო და კაკაურიძემ ინვალიდი კერონზე ისროლა. ინვალიდი გვერდულად დაეცა და უსუსურად აფართხალდა. კერონზე თმაბაჩქილი თამარა კაკაურიძემ გამოვარდა.

კაკაურიძემ ინვალიდი კაღშიბნიკებზე დააყენა, ზურბში წიხლი ჰკრა და გააბოროდა.

– ფაშისტებო! – ყვიროდა ინვალიდი.

მატარებელი ნელა მიბოროვდა. კაკაურიძე წიხლით მირეკავდა ინვალიდს კიბისკენ, თამარა კაკაურიძე კი თავში ურტყამდა ღროშის ტარების შეკვრას. კაკაურიძემ ბოლო წიხლით ინვალიდი კიბით დაუშვა საღბურის მოედანზე. სასწაულით გადარჩენილი ინვალიდი კაღშიბნიკებზე დადბა და მუჭის ქნევა, ბინება და მუქარა განაბრძო.

მატარებელმა სიჩქარეს უმატა.

შუღცმა დაინახა ვარლამი და ცალფეხა მიკუბოვებ. ორივე ზურბით იღბა. გჟოლებთან, ქვეზე კიდევ ორი ინვალიდი ჩამომსხდარიყო, სტოკა კი ვაზდუშნი კონენებს უბზაწნიდა ჭრა-კერვის კურსების ვანჯრებს.

ვარლამმა უკან მოიხედა.

წამით მოასწრო შუღცის დანახვა, შუღცმა კი ვარლამს შეავლო თვალი. მატარებელი ხტუნვით მირბოდა საღორიის ტყის ბასწვრივ. შუღცს თავში მოხვდა ფავი პურის ბუხანკა – ქუთაისის უანბარო საჩუქარი.

მოხარული მსხალი

მეზობელი საღბურ „რიონი“-ს კლატვორმა ცარიელი იყო.

შუღცი ჩემოდანზე იჯდა.

საღბურის სახურავის მწვანე ქუშტზე მონტიორი დადიოდა, ბრძლად ახველებდა და მავთულს იხვევდა მკლავზე. ჯიბეში დაკეცილი გახეთი ელო. შუღცის წინ მატარებელი ჩამოღბა.

ვაბონის კარი გაიღო. მკლავრად დაამთქნარა რკინის კბილებიანმა და რკინის დილებიანმა პრავადნიკმა.

შუღცმა ნახევრად ცარიელი ვაბონი გაიარა და თავისუფალ აღბიღზე დაჯდა, ვანჯარასთან.

მის წინ კაცი ქურნალ „ნიანბს“ კითხულობდა. ქურნალი მილიანად უფარავდა სახეს. კარბად იყო ჩაცმული: უხმარი, ინგლისური შევიოტის კოსტიუმი, ლაქის ფხესაცემელები, თითზე ბეჭედი, ბეჭედში ამეთვისტოს თვალი, რომელიც ხანდახან, რხევის დროს ცრემლს აბღებდა.

ბრილიანით გადასმულ თმაზე სხივი ნელა აქეთ-იქით გადადიოდა.

„ნიანბის“ წინა ყდაზე ატომურ ბომბზე გაშხლართული უზომოდ მოვრადი ჩრჩილი ეხატა სიბარით, უკანაზე კი დაღებითი და მასზე უფრო დაღებითი კოლმეურნეები.

მატარებელმა საღბურს ჩაუჭროლა. უკან და მარცხნივ, ბოლობნის ქვევით, ნაბარებში წვიმას აპირებდა, ალბათ უკვე წვიმდა ჭიშურაში, საქარაში, პერევისაზე, ზევით ხრესილში, მოწამეთაშიც.

შუღცის ტუჩებმა თავისით თქვეს:

– სტოკრო.

შუღცს ცხვირი ჰქონდა მიღებულ შუშაზე. უცებ ის წამოხტა, საავარიო ტორმუხთან მიიჭრა, სახელური დაქაჩა და კარისკენ გავარდა. ტორმუხებმა იწივღეს, შუღცმა კარი გააღო, ხრეშზე დახტა და უკან გაიქცა, პიტნაში

ჩაფლული პატარა ბაჭნისკენ, რომლის ზეპირთაც, ვერღზე, კირით შეღებილი კენჭებით ეწერა „დიდება სტალინს“.

ბაჭნიდან მატარებლის კულისკენ მიმავ ვეღრით ხელში ბებია მივბოდი და სხვისი, ტკბილი ხმით გალობდა:

– მოხარებული მსხალი! თავსაბანი მიწა!

შენიდან ისმოდა ხრეშის ხმა, ვეღროდან მარლა მოხსნა, გაბზარული თევზი ამოიღო, ზედ მსხალი დააწყო. ხლაფორთს რომ მორჩა, თავი ასწია. მის წინ უშლცი იღბა.

ბებიათ ტელეგრეპიკაში ხელი ჩაავლო:

– სა მიიპარე?

სასტვენის ხმა გაისმა, მატარებლის თავიდან მოვბოდი თოფიანი მილიციელი და პრავადნიკი ქალი. ბებიათ სტაცა ვეღროს ხელი და გაიქცა, უშლცი უკან მიჰყვა.

– ქურდობა დეიწყე, ხო?! მიდი, აბერ! აბერ! ახტი! – უბიბა ბებიათ დია კარისკენ – ერმონიას აყევი!

უშლცმა ბებიას მარცხენა ხელი წაართვა, უნდოდა ეკოცნა, მაბრამ მატარებელი დაიძრა, დრო აღარ იყო, უშლცი ვაბონის სახელურს ჩაეჭიდა და ვაბონში შეხტა.

მეზოგელ ვაბონში მილიციელი ახტა.

ბებია ვაბონს მისდევდა და უყვიროდა უშლცს:

– უნდა ჩამოხტი! ასე უნდა! ასე შობა ყველა! ჩამოხტი!

უშლცი ვაბონიდან ვაბონში გადავბოდი, სანამ თავისი აღბილი არ მონახა და ზედ დავარდა.

კარბად ჩაცმული კაცი ზურბით იღბა და ტყავის ჩემოდანში რაღაცას შრომობდა, ამოიღო დრავის კალტო, ველიურის შლაპა და მოტრიალდა.

ეს ერმონია ბახლდათ!

ვაბონის კარი გაიღო და ხმაურით დაიხურა. ერმონია აჩქარდა.

უშლცმა ტელეგრეპიკა გაიძრო, კალტო ჩაიცვა, თავზე შლაპა დაიხურა, ერმონიათ ხელში ქურნალი მისცა, დასვა, ფეხი ფეხზე გადაადებინა.

ამ დროს თოფიანი მილიციელი დააღბათ.

ორივეს დიდხანს უყურა, ათვალიერა და ნელა წავიდა შემდეგი ვაბონისაკენ.

უცებ შემოტრიალდა, ტორმეშის კლოგი შეამოწმა, დაქანა, მაბრამ ყველავერი რიბზე იყო.

ACHTUNG! SAMTREDIA!

მილიციელი სხვა ვაბონში რომ გადავიდა, უშლცმა თქვა:

– სამტრედია. – ჩემოდანი სწრაფად დაიღო მუხლებზე და შემოეხვია. იბივე ქნა ერმონიამაც.

სამტრედიას რომ ბაცდენე, ორივემ მგვიდად დადი ჩემოდანი.

კოლხეთის დაბლობი

– შეგვიძლია ვისაუბროთ. – მოკლედ გაიღიმა ერმონიათ.

უშლცი არ განძრეულა, ქუთაისისკენ იქურებოდა. ერმონია მისკენ გადაიხარა, დაინტერესდა თუ რას უყურებდა ასე დაქინებით უშლცი. შორს, სვამლის თავზე, სვანეთიდან, ქუთაისს პატარა, ოთხფრთიანი თვითმფრინავი უახლოვდებოდა.

– კერ უშლც, მერწმუნეთ, ქუთაისი ჩქარა და იოლად ქრება მენსიერებიდან და, შეიძლება, სწორედ ეს იყოს მისი ერთადერთი და უკანასკნელი დირსება. ქუთაისი აღბათ აღარც ჩანდა, ამიტომ უშლცმა მხერა გადაიტანა ბურის მთებისკენ.

ერმონიათ მონახისი კოლოფი დაღო მაბიდაზე.

– გავაბოლოთ, არა? – ბულის ჯიბიდან ამოიღო ბახეთი „ინდუსტრიული ქუთაისი“, მონია ცოტა, სიფრთხილით, ეკონომიურად.

უშლცმა მონახისი კოლოფი ბახსნა. კოლოფი სავსე იყო ბიჩოკებით.

დაახვიეს სიბარეტები, მოუკიდეს აბეღით და გააბოლეს.

ბოლო ტრიპლით გაჰქონდა ქარს ჩამტვრეულ ფანჯარაში.

ბნელდებოდა.

მატარებელი მინდორში დადბა.

პატარა ბორცვზე შავ ლაქად დაბალი გაშეშებული ძროხა და ველოსიპედის ნაზი სილუეტი მოჩანდა.

ეკლესიის ნანგრევებზე ლედვის ხე იზრდებოდა.

შულცს ჩასძინებოდა. ვერ იტყოდი, რომ ღიმილი იყო მის სახეზე, ან წუხილი.

ჰაუზუმი

ნისლი ჩამოწვა დასავლეთ ბერმანის პატარა ქალაქ ჰაუზუმში. აქა-იქ უკვე სახლებიც იდბა.

ერმონიამ ჩემოდანი გამართვა შულცს და სახლისკენ უბიძბა.

სახლი სასწაულად გავდა სიზმარში ნანახს. შულცმა სახლისაკენ ნაბიჯი გადადბა და უკან მოიხედა. ერმონია ქუჩის ბოლოში ამერიკელების ჯიპს მისდევდა და ცაში სიბარეტის პაჩკებს იჭერდა.

შულცმა ჩემოდანი აიღო და სახლში მხენი და წარბეჭეტილი შევიდა.

1979 წელი, მაინის ფრანკურტი

მეთხუთმეტე დღე იყო, რაც ფრანკურტში გადაუდებლად წვიმდა.

ოტტო შულცი საკუთარ 300 კვ.მ. ოფისში იჯდა უზარმაზარ მაბილასთან, რომელზედაც კარბა მოზრდილი ოთახი დაეტიოდა. კალიან ძვირფას ღარნაკში ჩაწყობილი თეთრი ასტრები მაბილის კრიალა ზედაპირზე ირეკლებოდნენ.

შულცი წამოდბა და ფანჯარასთან მივიდა. ტონირებულ შუშის მიღმა,

სადღაც კალიან ქვევით, წვრილი წვიმის მტვერში იკარბებოდა

ფრანკურტი. ვიწრო ქუჩებში მოძრაბი მანქანები სველი ღობიოსავით პრიალებდნენ.

უცბე შულცმა რაღაც გადაწყვეტილება მიიღო, წამოდბა და თითქმის სირბილით გადაჭრა კაბინეტი.

მანქანები სამხრეთისაკენ მიჰქროდნენ. შულცის შინდისფერი სააბი საერთო ნაკადს შეერწყა. შეუჩერებლად წვიმდა.

ოციოდე კილომეტრიც შემდებ შულცმა ტრასიდან გადაუსვია და ჭადრებს შორის მყუდროდ მიმავალ ასფალტის ვიწრო ბზაზე გავიდა.

დიდი სახლი ცალკე იდბა შულცის ულამაზეს მამულში.

ჭიჭკარი ავტომატურად ბაილო და მანქანა წყნარად დადბა სახლის წინ.

წვიმამ იმატა.

შულცმა პლაჟი მოისხა, მანქანიდან გადმოვიდა, ქურდულად მიხედ-მოიხედა, ბარაჟიდან ბოლფის ურიკა მოიტანა, მანქანის საბარბული ბახსნა, უხეშ ნაჭერში ბახვეული უსაშველოდ მძიმე საბანი ამოიღო, ურიკაზე დადო, ისევ მიხედ-მოიხედა და ურიკა სახლის უკან ბააბორა.

იქ შულცმა ცოტა შეისვენა, ტვირთს ნაჭერი შემოხსნა, სათუთად ამოიღო არაჩვეულებრივად ბათილი და ლაქით უხვად დაფარული

თავმომრბვალებული ძელი, ბულში ჩაიხუტა და ბუჩქების უკან ბაიტანა მოფარებულში. იქ ბუჩქებიდან გამობორა ხის ორი ვეებერთელა ბურთი და ძელი მათ შორის ჩადბა. ფალოსი მშვენიერი გამოვიდა.

შულცი კალიან კმაყოფილი დარჩა, ბაიხედ-გამოიხედა, ცას ახედა, ძელი აიტაცა და ღრუბლებს შეუტია:

– შებეცი! – ვაშკაცურად, მბბრამ ზრდილობიანად შესძახა ზეცას.

წვიმამ იმატა.

– შებეცი, – პატივისცემით მიმართა შულცმა ღრუბლებს და მბრე ხათრიანად დაამატა – შაო ღრუბელო ბიტეშონ.

ღრუბელი უცბე ბაიხსნა. გამოჩნდა ლურჯი და ნაზი, ბერმანიაში რომ იცის, ისეთი, თითქოს ფაიფურზე დახატული ცა.

შტეფანელოში ჩართულობით გაანათა გზემ. ცას სერავდნენ ცნობილი ამროკორტიდან აგრენილი თვითმფრინავები.
გზაზე ტურისტულმა ავტობუსმაჩაიარა. ფანჯარასთან ერმონია იჯდა და გზაზე „ქუთაისს“ კეცავდა საქუდედ.
ერმონიასა და შუღცის თვალეპი ერთმანეთს შეხვდნენ.
ერმონიამ ახედა ცას.
– დანკე. – ჩურჩულით თქვა შუღცმა.

დასასრული

გეგია 1953 წელს გარდაიცვალა. დაიმარხა გაბუას გვერდით.
ვარლამის დედა, სოფიო გურეშიძე, 1991 წელს გარდაიცვალა.
ვალტერ კაკაურიძე დღესაც ცოცხალია. 1998 წელს ხელმეორედ შევიდა კომუნისტურ პარტიაში.
სტოპა 1956 წლის მარტის მიტინგის დროს, სექტაკლის შემდეგ, სურამის ფსიქიატრიულ საავადმყოფოში მოათავსეს, მისი კვალი დაკარგულია.
ვარლამი ცხოვრობს თბილისში, საბურთალოზე, ვახისუბნის №12-ში, მეშვიდე სართულზე.
შუღცი 1973 წლის დიდი ენერგეტიკული კრიზისის შემდეგ გადავიდა ხელოვნური სავვაკის ინსტიტუტში. კაბინეტში, მაბიდაზე მას ქუშტის კოლოფი უდევს, რომელშიც თამბაქოს ინახავს. პარალელურად დააარსა რაღაც სანტექნიკოსთა ასოციაციის მაგვარი, რომლის უცვლელი პრეზიდენტია დღემდე.
ერმონია ვიღაცას ლტოლვილებთან ერთად უნახავს სვანეთში. ზოგი იმასაც ირწმუნება, ქუთაისში თეთრშლაკიანი კაცი ვნახე, ლტოლვილებს მოუძღოდა წინ ორი ჩემოდნით და ზურბზე გავშვაკიდებულით.